

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LX

Sausis — January 10, 1975

Nr. 3

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KARAS DĖL NAFTOS

Vienintelis Izraelio išgelbėjimas?

Praėjusią savaitę laikraščius apibėgo dvi lyg prieštaraujančios žinios. Pirmąją buvo skelbiama, kad JAV mielai priims arabų investicijas. Antra, didesnio dėmesio sulaukusi visame pasaulyje žinia, kilo iš Valstybės Sekretoriaus Kissingerio pasikalbėjimo su Business Week savaitraščiu. Paklaustas ar jis kada nors svarstė jėgos panaudojimą prieš Artimųjų Rytų naftos tiekėjus, Kissingeris atsakė: "Tai būtų labai pavojingas kursas. Mes turėtume išmokyti iš Vietnamo, kad lengviau karą pradėti negu pabaigti. Aš netvirtinu, kad nėra jokių aplinkybių, kurių priverstų mus panaudoti jėgą. Vienas dalykas būtų jį panaudoti ginčijantis dėl kainos, ir kitas kai grėsmų pramoninio pasaulio pasmaugimas".

Šitas nelabai sklandus pareiškimas laikomas pirma po ilgesnės pertraukos gera žinia Izraeliui. Mat, iki šiol, nors ir buvo spekuliuojama

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

karinės intervencijos galimybė, tačiau paprastai visi tokie samprotavimai pasibaigdavo konstatavimu, kad JAV, nors teoriškai ir galėtų, praktiškai tačiau jėgos nesigriebtų. Kissingerio pareiškimas sukėlė tokio didelio susidomėjimo, kad jis buvo papildomai paklaustas, ar jo pareiškimas atstovauja ir prezidento Fordo nuomone. Jis atsakė: "taip".

Tuo tarpu pačiuose Artimuosiuose Rytuose pasirodymai karui vyksta toliau. Sakoma, kad Sirija jam yra visai pasiruošusi, o Egiptui dar trūksta modernių ginklų, kuriuos sovietai nenori duoti be sąlygų. Tokioje situacijoje Izraelio "sakalams", aišku norėtųsi pradėti "preventyvinį" karą. Jie galvoja, kad arabus galima būtų dar kartą sumušti, jei jėgų santykis būtų 3,5 prieš 1 arabų naudai. Tas santykis lėtai, bet tikrai to-

liau keičiasi arabų naudai. Todėl, jei ne karas, Izraelis turės padaryti didesnių nuolaidų, eventualiai net pasitraukti iki 1967 m. sienų, negaudamas rimtesnių garantijų iš arabų. Sakoma, kad tam pritaria ir Valstybės Departamentas.

Nuotaikos JAV esančios tokios, kad kariauti dėl Izraelio sienų čia niekas nenorės. Kitas dalykas, jei tai galima būtų suderinti su naftos užtikrinimu Vakarų pramoniniam pasauliui. Tiesa, ir čia yra visokių samprotavimų.

Visų pirma pačios JAV nėra priklausomos nuo arabų naftos, ji sudaro vos 15% poreikavimo. Be to, netrukus bus plačiau išnaudojami Aliaskos naftos šaltiniai. Už kelių metų daugiau naftos bus gaunama ir iš Šiaurės Jūros dugno. D. Britanija ir Norvegija virs nafta eksportuojančiom šalimis, konkuruojančiom su arabais. Tiesa, naftos išgavimas iš Šiaurės Jūros dugno yra labai brangus, tačiau skaičiuojama, kad jei naftos kainos ir kristų nuo dabartinių 11 dolerių už statinę iki 6 dolerių, jūros dugno šaltiniai vistiek apsimokėtų, nors jie ir reikalauja labai didelio kapitalo, skaičiuojamo bilijonais dolerių. Tokiu būtu tolimesnė ateitis turint galvoti karinę intervenciją neatrodytų būtina.

Iš kitos pusės dėl dabartinių kainų D. Britanija ir Italija jau baigia bankrutuoti ir kitų kraštų ūkinė būklė blogėja. Tai kalba už greitą intervenciją, kuri nepareikalautų didelių jėgų, nes arabų naftos šaltiniai yra dykumos, o laukiamas šaltinių įrengimų susprogdinimas negalėtų ilgesniam sulaikyti naftos išgavimą. Tokio karo atveju Izraelis galėtų būti labai naudingas taktininkas. Už tai suprantamas ir Izraelio džiaugsmas. Lyg ir norėdami tam užbėgti už akių, trys stambiausi arabų naftos tiekėjai — Saudi Arabija, Kuwait ir Ab Dhab — sutarė automatiškai nesustabdyti naftos tiekimo net tuo atveju, jei Izraelis pirmas pultų arabus. Žodžiu, nervų karas Artimuosiuose Rytuose stiprėja.

Marquette Parko, *Lituanistinė mokykla mokslo metus užbaigiant, 1974 metų pavasarį su parapijos klebonu kun. Antanu Zakarausku, mokyklos vedėju Pranu Razminu, mokytojais ir tėvų komitetu.*

V. Noreikos nuotrauka

Jaunos lietuvių spaudos platintojos....

Lietuvių Bendruomenės skelbtame spaudos platinimo važuje geriausios platintojos Philadelphiaje... Iš kairės: A. Gečytė, N. Gaigalaitė ir D. Surdėnaitė.

ŠVIESUS ŽIBURĖLIS CHICAGOJE ŠVIETĖS 25 METUS

JURGIS JANUŠAITIS

Lituanistinė mokykla, šalia lietuviškos šeimos, yra lopšys, kuriame stengiamasi išugdyti samoningą lietuvišką jaunąją kartą. Mokyklą moko tėvų gimtosios kalbos, ugdo meilę Lietuvai, idiegia tautines tradicijas ir ruošia ateities ryžtingus, patriotinio nusiteikimo, visuomenės, visuomenininkus, kultūrininkus, politikus.

Lituanistinė mokykla iš-eivijoje vaidina ypatingą vaidmenį tautinės gyvybės išsaugojime, jos ugdyme. Dėl to lituanistiniam švietimui turime nesigailėti darbo, aukos, piniginių paramos.

Stabtelėkime lietuviškoje Chicagoje, Marquette Parke. Pasigėrėkime šviesiu tautinės gyvybės žiburėliu, sekmingai švietusiu dvidešimt penkeris metus. Tai Marquette Parko didžioji lituanistinė mokykla. Tos mokyklos veiklos kronika įdomi, turtinė, daug gražių darbų, daug sielos, daug meilės jaunimui.

Marquette Parko lituanistinė mokykla, prieš dvidešimt penkeris metus, suorganizavo Povilas Baltis. Tai sirdies ir ryžto vyras, mąstęs vienintelę išeitį mūsų jaunimą vesti lietuvišku keliu. Tai buvo 1949 metų rudens. Štai ir pirmos pamokos Don Varno poste. 1949-50 mokslo metais šiai naujai mokyklai pašvenčia ir darbą aukoja mokytojai: Stefa Viliūnienė, Marija Sirutytė, Nina Grigaliūnienė, Sonė Tomarienė, Juozas Kojelis ir Pranas Razminas. Tai didžiojo ryžto pradžia.

Nuo 1950 metų rudens iki

1965 m. pavasario mokyklai vadovavo ir lietuvių kalbos mokytojas Vaclovas Zakarauskas. Tuo laikotarpiu mokykla išaugo iki keturių šimtų vaikų. Ji įsikūrė Gimimo Sv. Mergelės Marijos lietuvių parapijos mokyklos patalpose. Buvo būtinas reikalingas mokyklą pertvarkyti taip, kad galėtų joje dirbti didesnis mokytojų skaičius, kad kiekvienas skyrius turėtų po mokytoją, nes vienam mokytojų mokyti kelis šimtus vaikų nebuvo įmanoma.

1965 metais rudens Tėvų komitetas mokykloje įvykdė reformas. Pakviečia dvyliką mokytojų, o mokyklai vadovauti prityrusį, darbštų, taktišką pedagogą Praną Razminą. Tuo metu mokykloje buvo 357 mokiniai. Seselės mokytojos teikė visokeriopą lituanistinei mokyklai pagalbą, lituanistinė pamokoms paskyrė laiką ir lit. pamokos visose klasėse vyko tuo pačiu metu.

Mokyklos vedėjas Pranas Razminas šiai mokyklai sekmingai vadovauja jau dešimt metų. Šiais mokslo metais mokykloje dirba dešimt prityrusių mokytojų. Veikia devynios klasės iš jų viena paralelė.

Per mokyklos veikimo laikotarpį ilgesnį ar trumpesnį laiką dirbo daugiau kaip keturiasdešimt mokytojų. Mokiniai ir absolventų skaičiumi patys turtingiausi buvo 1967-68 mokslo metai. Tais metais mokyklą lankė 377 mokiniai, o ją baigė 63 absolventai. Per paskutinį dešimtmetį mokyklą baigė 381 mokinys.

Džiugu konstatuoti, kad ši mokykla yra išugdžiusi spau-

dos bendradarbių žurnalistų, poetų, mokytojų ir kitų sričių kultūrininkų. Gi daugelis spaudos žmonių pirmuosius žingsnius tada pradėjo mokyklos leidinyje "Vyturėlis".

Kiek mokinių iš viso lankė šią mokyklą, gaila, pilnos statistikos nepavyko surasti, tačiau vistiek apie keletas tūkstančių.

Šiuo metu mokykloje mokinių skaičius mažėja. Šiais mokslo metais ją lanko 205. Tai dalinai atsiliepia ir jaunų šeimų išsikėlimas į kitus miestus, ar tolimesnius užmiesčius. Užtat sekmingai auga ir pavyzdinčiai tvarkosi Lemonto lituanistinė mokykla, kurio apylinkėje jau yra išikūrusių daug jaunų šeimų.

Marquette Parko lituanistinėje mokykloje mokslo lygis gana aukštas. Tai pripažįsta aukštesniosios lituanistinės mokyklos, į kurias vėliau įstoja šios mokyklos auklėtiniai.

Mokiniai skatinami skaityti lietuviškas knygas. Mokslo metams baigiantis pradedamos knygu skaitymo varžybos, uolieji knygų skaitytojai atitinkamai atžymi. Mokyklos mokiniai yra dalyvavę skaitymo varžybose, kurias ruošia LB.

Šalia kasdieninių lituanistikos pamokų, nuo 1957 metų sekmingai veikia mokyklos tautinis ansamblis, kuriam, su trumpa pertrauka, taip nuoširdžiai ir atsidėjęs vadovauja mokytojas Vytautas Gutauskas. Iš ansamblio buvo sudarytas ir bažnytinis choras, kuris giedodavo per ankstyvasias mišias lie-

(Nukelta į 2 psl.)

TRIFAZINAS

RIMAS DAIGŪNAS

Trifazinas yra vaistas. Sovietų Sąjungoje labai trūksta vaistų, bet iki šiol dar niekas iš už geležinės uždangos nepaprašė atsiųsti trifazino. Sovietinės psichiatrinės gydyklos trifazino nestokoja. Net padidintomis dozėmis trifaziną švirkčia disidentams ir neklusniams, idant jie būtų sukalbami ir klusnūs.

Štai ukrainiečio matematiko žmona Tatjana Pliuš pranešė Maskvoj dirbantiems vakariečiams žurnalistams, kad jos vyras Leonidas Pliuš 'gydomas' trifazino injekcijomis. Trisdešimt ketverių metų amžiaus disidentas, žmogaus teisių apsaugos draugijos narys, Leonidas Pliuš patalpintas Dniepropetrovsko gydykloje. Žmonai uždraudę jį lankyti. Jos įtarimus palaikė trys disidentai, tokio 'gydymo' žinovai: matematikas G. Podjapolskis, lingvistas T. Chodorovič ir fizikas J. Orlov. Jie tvirtina, kad disidentai eksperimentuojami kaip gyvoji medžiaga, kaip tai buvo hitlerinėje Vokietijoje. Leonidas Pliuš, suimtas 1973 metais sausio mėnesį, buvo pripažintas šizofreniku, nes jis "linkęs kurti idėjas". Jį patalpino psichiatrinę gydyklon. Buvo tokiose gydyklose asmenys gerai pažįsti 'gydymo' metodus. Tokie žinovai yra generolas P. Grigorenko, net penkerius metus praleidęs psicho-gydykloje ir matematikas J. Skichanovič.

Užsienio žurnalistai gavo samizdato būdu, mašinėle perrašytą, išleistą knygą 'Psichiatrijos vadovėlis disidentams'. Šią knygą, kaip skelbia AP agentūra, parašė rašytojas Vladimiras Bukovskis ir gydytojas Semionas Gluzman. Jie abu asmeniškai patyrė psichiatrinį gydymą vartojamus valios maravimo vaistus metodus. Apie savo šurpą patyrimą jie informuoja kitas, eventualias, aukas.

Vladimiras Bukovskis 1972 metais gavo 12 metų kalėjimo neva už tai, kad jis prabilo apie 'psichiatrinį

gydyklų' naudojimą sveikiems suimtiesiems. Jis esą, nurodė, kad Maskvos Vladimirio kalėjime sveiki asmenys 'gydomi' kaip psichiniai ligonys.

Suimtas gydytojas psichiatras S. Gluzman, numeris dešimčiai metų, patvirtino V. Bukovskio parodymus. Valdžia, suprantama, kaltinimus atmetė.

Knyga rodo, kad "suiamtų" apšaukimas psichiniai nesveikais labai parankus valdžiai laikyti tokius asmenis izoliuotus nuo visuomenės neribotą laiką ir skirti jiems perauklėjimo (re-educational) vaistus".

Sarkastiškai žiūrėdami į sovietinio režimo pastangas 'perauklėti' savo neklusnius pavaldinius, knygos autoriai pataria visiems suimtiesiems apsimesti psichiniais nesveikais.

"Sakykite, kad esate pilni noro būti garsiais, plačiai žinomais, kad visiškai nesuvokiate jums primetamų kaltinimų prasmės, kad nesuprantate, kad esate kuo nors kaltas..." — pataria knyga.

"Pasaulio nuomonė", rašo knyga, "neturi didelio efekto į psichiatrijos piktnaudžiavimą Sovietų Sąjungoje".

Šis posakis rodo, kad pasaulis vis dar bejėgis padėti sovietiniam pavaldiniui, kurį kaltina psichiniais negalavimais. Generolas P. Grigorenko buvo išlaikytas psichinėje gydykloje penkerius metus! Kas žino, kiek mažai arba visai nežinomų aukų pareikalauja piktnaudžiavimas psichiatrinėmis diagnozėmis ir tas diagnozes seką 'gydymas'?

'Psichiatrijos vadovėlis disidentams' yra šurpi knyga. Jos autoriai: rašytojas V. Bukovskis ir psichiatras S. Gluzman.

Tuo tarpu dar nežinoma, kuri kapitalistinė valstybė rūpina sovietinei medicinai trifaziną? Jo pareikalavimas Sovietuose vis didėja.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Sovietų špionažas ir išeiviai

(2)

V. DOMEIKA

Iš tų kelių aprašymų skaitytojas gali susidaryti vaizdą – kaip ir kokiomis priemonėmis NKVD 'verbavo' agentus. Turiu pastebėti, jog man neteko matyti ir girdėti, kad būtų rastas Mikuckio pasižadėjimas. Reikia žinoti, jog tik vietinio šnipinėjimo agentų bylos buvo laikomos lokalinėse NKVD įstaigose, o tų asmenų, kurių darbas numatytas užsienis – bylos buvo siunčiamos į Maskvą; tik tenai buvo planuojamas bei organizuojamas užsienio špionažas. Todėl ir Mikuckio byla galėjo būti išvežta į Maskvą. L. Dovydenas knygoje "Mes valdysim pasaulį" rašo, jog ir jis buvo prašomas nurodyti asmens-kandidatus, kurie galėtų būti pasiusti į Prancūziją bei kitus kraštus dirbti šnipinėjimo darbu. Tą patvirtina ir Sobolevičių istorija. Visi gerai prisimenam garsiajui atomų šnipinėjimo byla, kurioje Rozenbergai buvo nubausti mirties bausme. Visi laikraščiai, stambiu šriftu rašė, jog šnipinėjimo darbe dalyvavo ir 3 lietuviai – iš Kauno, kurių pavardės buvo "Sobel".

Aš žinau du tuos "Sobel"; jie Kaune vadinosi Sobolevičiai; buvo žydų tautybės asmenys; vienas buvo Kaune gydytojas, o antras žydų bankelyje vedėjas. Padarius reviziją bankelyje buvo rasta didelis pinigų trūkumas. Vedėjas Sobolevičius pabėgo į Lenkiją ir apsigyveno Suvalkų mieste. Kauno žydai, per Lenkijos žydus darė žygius, kad lenkų vyriausybė išvartų Sobolevičių į Lietuvą. Sobolevičius pajuto tai ir išvažiavo į Šveicariją. Pagal atitinkamą suurtą lietuvių paprašė, kad Sobolevičius būtų sulaikytas ir atiduotas teist Lietuvos teismams. Tai buvo vienintelis atsitikimas, kad šveicarai sulaikė Sobolevičių, ir per vokiečių policiją atsiuntė jį į Kybartus. Byla buvo sprendžiama Kauno Apygardos Teisme; toje byloje aš buvau Kaltintoju, o Sobolevičius gynėjas buvo garsus Kauno advokatas, žydų balso redaktorius, Robinzonas. Sobolevičius buvo nubaustas, rods, trejais metais sunkių darbų kalėjimo.

Maskoliams okupavus Lietuvą Sobolevičiai pro Vladivostoką, išvyko į Ameriką. Man neįtikėtina, jog Sobolevičiai nuo seno dirbo bolševikų naudai, nes priešingu atveju NKVD nebūtų dėjusi pastangų "transportuoti juos Amerikon". Prie tos pačios progos noriu pabrėžti, jog adv. Robinzonas atvyko į New Yorką ir dirbo Izraelio konsulate; mano gerai pažįstamas Kauno advokatas Nargelavičius, nuvyko jį aplankyti. Robinzonas jam skundėsi, jog maskolių šnipai jį sekioja ir todėl nenori palaikyti santykių su lietuviais, nes tuo gali pakenkti Izraelio reikalams.

Pokariniais laikais bolševikai dar daugiau išplėtė savo špionažo tinklą; ypačingai tas pasireiškė Amerikoje. Tam darbui buvo naudojama įvairios rūšies ir įvairių tautybių asmenys; daugiausia dirbo suomiai, rusai, lenkai ir žydai.

1962 m. New Yorke buvo pastebėta, jog vienas vyras ir moteris lanko įtariamą vietą ir paslaptingai elgiasi. FBI pradėjo juos sekti. Paaiškėjo, jog tai yra Robertas Keistutis Balčius ir jo žmona Ona. Pastarieji tada gyveno New Yorke, vėliau išsikėlė į Baltimore, o iš tenai – į Washingtoną. Slaptai tikrinant pasirodė, jog sakyta Robertas Keistutis Balčius yra gimęs 1924 metais Dormonte, Pa., bet dar prieš karą išvyko į Lietuvą ir tenai apsigyveno. Karas

užtikto juos Lietuvoje ir tik 1947 metais pavyko nuvykti į Maskvą, kur Amerikos ambasadoje gavo amerikoniškus pasus. Tik po ilgo tyrinėjimo bolševikai leido jiems išvažiuoti Amerikon. Robertas Keistutis Balčius baigė dvasinę Seminariją ir New York valstijoje, netoli Albany, kunigauja vienoje lietuviškoje parapijoje.

Pagal fotografijas FBI nustatė, jog yra du asmenys, kurie naudoja vienus ir tuos pačius Balčiaus dokumentus. Kaip gi atsirado antrasis (ne kunigas) Balčius Amerikoje? Buvo nustatyta, jog 1959 metais su užsienio pasu pro Buffalo jis atvyko Amerikon ir apsigyveno New Yorke. Tais pačiais metais jis vedė mergaitę Oną Garber. Pastarosios tėvas buvo Rusijos žydas už suklaužimą dokumentų buvo nubaustas 2 metais kalėjimo. Pastarojo dukra Ona lankė ir baigė Hunter kolegiją ir mokytojauja Norwalk, Conn. mokykloje.

Pagal fotografijas buvo nustatyta, jog toji moteris, kuri apsiavedė su Balčium yra visai kitas asmuo, o ne tikra Garberio dukra.

1963 m. liepos mėn. 2 d. FBI padarė kratą pas Washington gyvenančius Balčius. Tos kratos metu buvo rastas trumpų bangų radijo siųstuvas, Maskvos radijo tvarkaraštis bei slaptas kodas, apie 5,000 dolerių pinigais; o taip pat rasta suklas-toti Jacksonų vardu – užsienio pasai, ant kurių buvo uždėtos tariamųjų Balčių nuotraukos. Klausiami Balčiai atsisakė duoti bet kokius parodymus.

FBI pradėjo aiškinti kas iš tikrųjų yra tie du asmenys gyvena Balčių vardu? Tikrinant Balčiaus knygas bei užrašus rastas toksai Užrašas "Laurette, 99 Rue J." Policija suprato, jog tai gali būti kieno nors adresas prancūziškai kalbančiame krašte – Kanadoje, Belgijoje ar net Prancūzijoje. Į tas vietas buvo nukreiptas tyrinėjimas. Prancūzų Saugumo (Surete) organai tą adresą rado Paryžiuje, o taip pat išaiškino mergaitę "Laurette" gyvenančią Pietų Prancūzijoje. Klausama toji Laurette pasakė, jog jokio Balčiaus nežino ir negirdėjo tokio vardo. Parodžius "tariamo Balčiaus" fotografiją Laurette pasakė, jog tai yra Sokolovas, kuris Paryžiaus universitete studijavo anglų kalbą. Po to jau buvo lengva aiškinti. Pagal Prancūzijos oficialius dokumentus nustatyta, jog Aleksandras Sokolovas, gimęs 1919 m. Tiflise, Kaukaze, su tėvais atvyko į Prancūziją ir apsigyveno Paryžiuje. Karui pasibaigus, sakyta Aleksandras Sokolovas, su savo tėvais atsisakė Prancūzijos pi-

lietybės ir išvyko Vokietijon. Tenai – Potsdame – Sokolovas buvo priimtas šnipu mokyklon.

Kas gi buvo jo tariamoji žmona tiksliai nebuvo nustatyta, buvo žinoma, jog ji yra vokieaitė.

Vyko slapti pasitarimai. Rusai prašė atiduoti jiems Balčių su tariama žmona arba iškeisti juos į amerikonus sulaikytus pas juos. Prieita susitarimo ir 1964 m. spalio mėn. 15 d. "Balčius - Sokolovas" su tariama žmona buvo atvežti į Kennedy aerodromą ir iš čia išskrido į Pragę. Ką už tai gavo Ameriko sunku tiksliai pasakyti. Manoma, jog kun. jėzuitą Czišzek, kuris 15 metų išbuvo Norilsk stovykloje ir tenai matė bei sutiko daug lietuvių.

Tuos kelius įvykius nurodžiau su tikslu, kad skaitytojas galėtų matyti ir suprasti, jog ir dabar raudonieji maskoliai visur tebevaro tą biauūrų špionažo darbą. Toksai špionažo darbas yra bandomas daryti ir visų išeivių tarpe. Apie savo špionažo darbus maskoliai tyli; tik keliems tebuvo leista parašyti "prisiminimus". Savaime suprantama, jog tenai "prisiminama" tik tas, kas NKVD tinkama.

Pav. anglų šnipas Kim Philby, arba kanadietis Gordon Lonsdale aprašo faktus priešingai negu jie nustatyti viešo teismo posėdyje. Amerikoje buvo sulaikytas "super-spy" rusų pulkininkas Abel. Jį iškeitė į U2 lakūną Powers. Norėdami aprašyti pulk. Abel darbus Amerikos korespondentai nuvyko Maskvon, bet NKVD ne tik neleido "pasikalbėti" su Abel, bet neleido net pamatyti jo.

O dabar Mikuckiui leidžia rašyti "prisiminimus". Kodėl? Aišku, jog tai daroma su tam tikru tikslu. Man tas jų tikslas yra aiškus: po Alseikos pasitarukimo maskoliai nori sudaryti išpūdį, kad išeivijos tarpe jie turi asmenų kurie dirba jų naudai.

Tokie gandai gali sukelti išeivių tarpe nepasitikėjimą vienas kitu ir tokiu būdu silpninti jų veiklą. Tokio masto špionažas pareikalauja milžiniškų išlaidų svetima valiuta. Tuos pinigus bolševikams sumoka laisvėje gyvenantieji, siųsdami savo artimiesiems siuntinius, automobilius bei kitus daiktus, o taip pat važiuodami į kraštą pamatyti artimuosius.

Nenusiminkime, pažinimas ir žinojimas maskolių darbų ir tikslų mus turi padaryti budresniais ir ryžtingesniais.

Padėkite surasti
D I R V A I
naujų skaitytojų

Visai rimtai įnikome į Tėvynės pažinimo pamoką. Marquette Parko, Chicagoje, lituanistinės mokyklos VIII skyriaus šių metų mokiniai pamokos metu su mokytoja Rūta Jautokiene.

Šviesus žiburėlis...

(Atkelta iš 1 psl.)

tuvių kalba. Choras ir tautinių šokių šokėjai kas savaitę du kartu renkasi repeticijom. Ansamblis yra dalyvavęs Dainų šventėse ir Tautinių šokių šventėse.

Lituanistinė mokykla turi savo šventes. Labai įspūdingai su gerai paruošta programa yra minima Lietuvos nepriklausomybės šventė – Vasario 16-toji. Daug džiaugsmo neša Kalėdų eglutė su gera menine programa.

Mokiniai pratinami prie solidarumo, aukos ir tautinių užmojų vertinimo. Jie savo kukliomis aukomis kasmet sudeda tam tikrą sumą ir Vasario 16 proga įteikia Lietuvos fondo atstovui, dažniausia minėjimo metu. Mokykla jau turi įnešusi pilną tūkstantinę.

Didelio dėmesio ir pasigėrėjimo pelno šios mokyklos išleidžiamas mokslo metų baigiant specialus vienkartinis leidinėlis "Vyturėlis". Praėjusius mokslo metus baigiant pragydo vie-nuoliktasis "Vyturėlis". Leidinėlį užpildo patys skyrių mokiniai savo margaspalviais rašinėliais. Iliustruojami nuotraukomis iš mokyklos gyvenimo.

Apie "Vyturėlio" paskirtį štai kaip kalba pats mokyklos vedėjas Pranas Razminas: "... Tad vartydamas kuklius, bet patrauklius, kiekvienų metų žurnaliukus, klausai savęs, ko siekti, telkiant mokinių įvairius darbelius, dažniausiai pačioje mokykloje atliktus. Kas laimėta per vienuolika metų? Atsakymas būtų paprastas: domėtis lietuvių kalbos rašto kultūra, bręsti, auginti talentėlius, retkarčiais tarsi išsiveržti iš nuobodžios gimtosios kalbos mokymosi rutinos diena iš dienos ir metai iš metų... Tegul jo amžius būna ilgas ir garbingas..." "Vyturėli" mėgsta, jo laukia mokyklos mokiniai – Juk daugelis jų jame randa savą kūrėją, kuri kartais būna lemti paskata tapti plunksnos žmogumi ar geru

visuomenininku.

Stabtelėjome ties pačiais ryškiaisiais mokyklos darbais. O kiek jų nesuminėjome. Pati mokykla, jos vadovybė, mokytojai, atrodo, niekada nemėgo reklamos, nedaug teskaitėme spaudoje ir apie mokyklos nuveiktus darbus. Tylūs ir kantrūs, darbštūs ir jaunimą myli, Marquette Parko lituanistinės mokyklos vedėjas ir mokytojai išeivijos lietuviams ir tėvynei Lietuvai atidavė didelę duklę. Ir jiems tik su didele pagarba ir meile galime tarti nuoširdų acū. Acū ir tėvų komitetams, per dvidešimt penke-

ris metus telkusiems lėšas, saugojusiems, kad šis Marquette Parko tautinės gyvybės žiburėlis nebūtų užspūstas laiko tėkmės.

Pradedant naują tarpsnį linkėtina kad Marquette Parko lituanistinė mokykla su tokia pat kantrybe, našiu darbu ir pasišventimu dar ilgus metus budėtų, ugdydama lietuvių išeivijai ir kenčiančiai, pavergtai Tėvynei Lietuvai naujus, jaunus darbininkus.

Su dėkingumu minime ir minėsim šios parapijos kleboną kun. Antaną Zakarąuską ir seseles kazimierietes, kurie šiai mokyklai teikia pastogę, sudaro geras sąlygas ir visokeriopą pagalbą.

LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ REIKALU

Iki šiol vienas pagrindinių mūsų rūpesčių buvo suburti visus lietuvių vaikus į lituanistinę mokyklą. Mokytojų ir lėšų klausimai buvo antreilii dalykai. Dabar daugumas mūsų mokyklų dar laikosi, mokinių skaičius būtų irgi pakankamas, bet šiandien iškyla nauja problema, kuri švietimo vadovams kelia didelį rūpestį – tai mokytojų trūkumas. Mat, daugelis mokytojų jau paseno, išėjo į pensiją, o prieauglis, kuris ateina juos pavaduoti, toli gražu nėra pakankamas.

Apsvarstęs šį reikalą su kai kuriais mokyklų vedėjais, mokytojais, tėvais, LB darbuotojais, žodžiu, su visais tais, kuriems rūpi lietuviško švietimo ateities iš-eivijoje ir, pasitaręs su Švietimo Tarybos pirmininku, drįstu ateiti į pagalbą su kai kuriais pasiūlymais.

1. Praveskime bendromis jėgomis savo apylinkėje tiksliai registraciją visų tų asmenų, kurie yra kada nors dirbė ar tebedirba švietimo srityje, kad ir amerikietiškoje mokykloje ar kitokioje švietimo įstaigoje. Įtraukime šį skaičių taip pat universitetų ir kolegijų studentus, ypač tuos, kurie studijuoja pedagogiką ir yra baigę lituanistines mokyklas. Galėtumėm čia įjungti net ir aukštesniųjų klasių lituanistinių mokyklų mokinius. Šitoks sąrašas, rūpestingai sudarytas, būtų kiekvienos apylinkės švietimo pajėgų rezervas dabarčiai ir netolimai ateičiai, nes kuo toliau, tuo ši problema darysis sunkesnė ir sunkesnė.

2. Surenkime rytiniame Atlano pakrastyje mokytojų studijų savaitę. Dainavo rengiamos mokytojų ir jaunimo studijų savaitės mums per toli, ir mažai kas joms pasinaudoja. Šiam reikalui sudarykime iš ano viršuje minėto sąrašo ir iš mokytojų, šiuo metu mokyklose jau dirbančių, antrą sąrašą, būtent, tų asmenų, kurie ateinančią vasarą galėtų ir norėtų dalyvauti mokytojų studijų savaitėje, jei mes ją surengtume čia,

sakykime, – Putname, kada nors apie birželio pabaigą ar liepos pradžią.

Šį antrąjį sąrašą norėčiau gauti ne vėliau 1975 sausio 31 d., nes į studijų savaitės organizavimą jais ir vietos parinkimas, ir apgyvendinimas, ir maitinimas, ir programos sudarymas, ir lėšų klausimas. Tad labai prašau mokyklų vedėjų, tėvų komitetus, LB valdybas, ypač jų švietimo reikalų vedėjų, glaudžiai bendradarbiauti ir kuo greičiau reikalingas žinias surinkti.

Šio proga norėčiau pridurti dar vieną reikalą. Pranas Gvildys, Rytų apygardos sporto vadovas, siūlo surengti New Yorke ar jo apylinkėse lituanistinių mokyklų mokinių sporto ir įvairių žaidynių šventę. Tam pramatyta data birželio 7 d. Šiuo klausimu prašom rašyti tiesiog jam ir susitarti dėl vietos ir programos. Jo adresas yra: 93 Wheeling Ave., Staten Island, N. Y., 10209, tel.: 212-356-7871.

Antanas Masionis
Lituanistinių mokyklų inspektorius

OPPORTUNITY FOR 1ST CLASS SKILLED HELP FOR A NEWLY RELOCATED MANUFACTURER

of special cutting tools wishes to employ the following UNIVERSAL MILLING MACHINES OPERATORS experienced on spiral milling machines

TOOL and CUTTER GRINDERS Must be able to set up and work from blue prints. Steady work for qualified men. Liberal personnel policies & fringe benefits. Apply in person:

MULTI-CUT, INC.
4320 Airwest SE.
(Off 44th and Broadmoor).
Kentwood, Mich. 49508
616-698-6980

(3-9)

WANTED AT ONCE
COLOR MATCHERS

Experienced persons to work with colored coatings to coordinate and monitor machine runs. Please contact:

Jim Anderson
LUDLOW SPECIALTY PAPERS
Cummings St.,
Ware, Mass. 01082
413-967-6204

An Equal Opportunity Employer
(92-4)

V. Krėvės lituanistinės mokyklos Philadelphijoje V skyriaus mokiniai domisi lietuviška spauda. Iš kairės: mokytoja O. Pliuškonienė, J. Cesonytė, R. Pliuškonytė, B. Šnipaitė, M. Iacono ir A. Klemas.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKONAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepaspausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VALANČIAUS IR ČIURLONIO METAI

Šiais metais sueina šimtas metų nuo Vyskupo Motiejaus Valančiaus mirties (mirė 1875.V.29) ir šimtas metų nuo dailininko-muziko Mikalojaus K. Čiurlionio gimimo (gimė 1875.IX.2.). Šioms dviem išskirtinoms reikšmės sukaktims atžymėti JAV LB Kultūros Taryba 1975 metus skelbia Valančiaus ir Čiurlionio metais. Todėl:

LB Kultūros Taryba, skelbdama šiuos metus Valančiaus ir Čiurlionio metais, maloniai kreipiasi į Lituanistikos Institutą, LKM Akademiją, Lietuvių dailininkų ir dailininkių draugijas, Lietuvių muzikų draugiją, Lietuvių rašytojų draugiją, Lietuvių žurnalistų draugiją, M.K. Čiurlionio vardo Meno galeriją Chicagoje, M.K. Čiurlionio vardo Meno ansamblį Clevelande ir kitas išeivijoje veikiančias mokslo, meno ir kultūros organizacijas ruošti šių dviejų mūsų tautos švietimo ir kultūros švyturių akademijas, minėjimus, spaudos ir kūrybos parodas, kultūros šventes, vakarus, simpoziumus etc.

LB Kultūros Taryba viešai kreipiasi į Ateitininkus, Skautus ir kitas jaunimo organizacijas prašydama, ruošiant savaitines vasaros jaunimo stovyklas ar kursus, vadinti Valančiaus ir Čiurlionio stovyklomis ar kursais, įtraukti į savo programas plačias ir išsamias Valančiaus ir Čiurlionio kūrybai nušviesti paskaitas, ruošti jose parodėles, susipažinimo su Valančiumi ir Čiurlioniu dienas, muzikos valandas, viešas ir uždaras diskusijas, anų laikotarpių pažinimui seminarus, pristatyti išeivijos jaunimui Valančiaus ir Čiurlionio credo šių dienų perspektyvoje.

LB Kultūros Taryba kreipiasi į LB Krašto valdybą, o per ją į LB Apygardų ir Apylinkių valdybas, prašydama savo vietovėse, nesiveržiant į didmiesčius, 1975 metų bėgyje surengti nors vieną šventę ar vakarą Valančiaus ir vieną Čiurlionio pagerbimui.

LB Kultūros Taryba prašo PLB valdybą paraginti Kanados, Australijos, N. Zelandijos, Anglijos, Vokietijos ir Pietų Amerikos valstybių Lietuvių Bendruomenes, kad jos prisidėtų prie Valančiaus ir Čiurlionio metų atitinkamo paminėjimo savo valstybės didesnėse vietovėse, surengiant šių mūsų tautos vyrų akademijas, šventes ar paminėjimus jiems prieinamomis sąlygomis.

JAV LB Kultūros Taryba, Valančiaus ir Čiurlionio metų proga, bičiuliškai kviečia visą lietuviškąją išeiviją, o ypač mūsų kultūrininkus, menininkus ir mokslininkus, prašydama:

Paraginti savo gyvenamoje vietovėje atitinkamas organizacijas, mokslo institucijas ar jų vadovybes arba pavienius asmenis atkreipti ypatingą dėmesį į šiuos su-

kaktuvinius Valančiaus ir Čiurlionio metus;

Sustiprinti savo kultūrinius išpareigojimus tautos laisvės idealui realizuoti, idant mūsų kūrybiniai inšai nors mažyte dalimi pateisintų Valančiaus ir Čiurlionio didžiuosius idealus, ir

Patiems daugiau prisidėti prie organizuotos ir neorganizuotos kultūrinės veiklos išeivijoje Valančiaus tautinio atsparumo ir Čiurlionio kūrybinio idealizmo dvasioje.

Reikia idėjos

"Idėjos, jei didžios nemiršta, kaip žmonės". Taip anais laikais apie idėjas dainavo Maironis. Tai Aušros gadyne, kada vyko tautinis atbudimas. Jauna širdis nešė laisvės idėją, tautos gyvastį. Tas pats Maironis "Jaunojoje Lietuvoje" vaizduoja Rainį, kuris už tautą aukoja viską. Taip ant Aušros numerio pabunda Vincas Kudirka, "Senam dvare" atbunda Marija Pečkauskaitė ir daugelis studentų, kurie dar valdžios buvo išblaškyti po kitus kraštus. Laisvės idėja bujojo ir ji galiausiai tapo kūnu — išsipildė.

Šiandien mes gyvename panašius laikus. Daugelis mūsų užsieniuose, o pačioje tėvynėje persekiojami, tremiami, kalinami, kankinami. Kur šiandien ta idėja, kuri nemiršta, kaip žmonės? Atvirai turime prisipažinti, kad tokios idėjos šiandien nėra. Studentai ir jaunimas nežino, ko jie turi ieškoti. Jie nieko neieško ir gyvena kaip romėnai — duonos ir žaidimų arba kaip Sturm und Drang perijodo vokiečiai — Wein, Weib und Gesang. Nebereikia šiandien nė vyno. Svaiginantys dragai nuveda į sapnų karalystę ir jaunuoliai nuogi gatvėmis bėgioja.

Taip gyvena vakarų pasaulis, taip gyvena ir lietuviai išeivis. Gėrybių perteklius ir išlepimas užmušė bet kokią idėją. Nieko užtat šiandien nebėra švento, nieko kilnaus, nieko didžio. Religija, moralė, padarumas, šiandien yra likę kaip senojo pasaulio atgyvenos. Tautinė idėja yra palaidota praeties amžiuose. Nemo dernu užtat yra kalbėti apie tautybės išlaikymą, nereikalinga ir sava kalba. Todėl lietuviška knyga gali būti padėta į archyvą, o lietuviško laikraščio jaunimui jau neįpirši. Ir vyresnioji karta jaučiasi sparčiai pažengusi ir priekį ir su pasididžiavimu pasakys, kad moka jau skaityti ir angliškai.

Tegu tai daugumos nuotaisos, bet ar nėra ir geresnių ženklų. Kada Australijos vyriausybė Baltijos valstybes priskyrė Sovietų Są-

Detroito lietuviai laikraštiniškai Vytauto ir Irenos Alantų namuose, susitikę Šventaragio II tomo išleidimo proga. Sėdi iš kairės: Vladas Selenis, Vytautas Alantas ir Irena Alantienė. Stovi: Alfonsas Nakas, Antanas Grinius, Algis Zaprackas ir Alfonsas Ziedas.

VYTAUTAS ALANTAS PASAKOJA APIE ROMANĄ ŠVENTARAGIS

ANTANAS GRINIUS

Detroito žurnalistas Vladas Selenis, Alfonsas Nakas, Alfonsas Ziedas, Antanas Grinius, Algis Zaprackas ir fotografas Kazys Sragauskas, kaip kokie juodvarniai suskridome į Irenos ir Vytauto Alantų sodybą jų naujagimiu kūdikiu romanu "Šventaragis II" pasidžiaugti ir tuo reikalu su jais pasikalbėti.

Abiejų, tiek Vytauto, tiek Irenos buvome šiltai sutikti, priimti ir nuoširdžiai pavaišinti. Jų namuose jau tėsai dar Kalėdų švenčių nuotaka: stovėjo gražiai papuošta Kalėdų eglutė ir degė didelės, gražios Irenos padarytos vaškinės žvakės.

Žinome, neklausinėjome mes jų, kiek tas naujagimis kūdikis "Šventaragis sveria, kokios jo akys, plaukai ir į ką jis panašus? Į tėvą ar į motiną? Bet turiu prisipažinti, kad elgėmės panašiai ir Vytautą Alantą apibėrėme įvairiais klausimais. Taupumo sumetimais neminėsiu kas ir kokius klausimus statė, tik paminėsiu svarbesnius Vytauto atsakymus. Štai ką jis mums pasakė:

"Šventaragis yra istorinė tikrovė. Vilniuje yra Šventaragio slėnis. Man patiko šis vardas ir aš jį pasiėmiau.

Išleidus Šventaragio I-jį tomą, aš rašiau II-jį tomą ir dėl neapskaičiavimų jis išėjo trečdaliu storesnis. Šventaragis yra istorinis ir ten yra literatūros epochos pavaidavimas: Mindaugo kovos su kryžiuočiais ir žemaičiais. Mindaugas buvo užsidares pilyje, bet nesakoma kurioje. Aš tą pilį pavadinu Voruta. Kiek romane yra istorinių faktų ir kiek fantazijos, sunku pasakyti. Lietuviams mažai buvo žinoma apie Mindaugą ir aš norėjau juos su Mindaugu daugiau supažindinti.

Yra rašytojų, kurie tiki į įkvėpimą. Aš tam netikiu. Žinoma, kai kada yra palankus darbas ir kai kada ne. Tai ir yra dvasios įkvėpimas.

jungai, daugumai mūsų kilo pasipiktinimas. Jaunuoliai, kurie anksčiau apie tautybę nieko negalvojo, po šitų įvykių lyg pabudo. Demonstracijose užtat nemažai dalyvavo jaunimo. Ši mūsų tautinė nelaimė nė vieno jau nuolio širdy pažadino idėją, davė supratimą, iškėlė tautos vertę. Nedaug atrodo reikia ir šiandien, kad jaunoji širdy pabustų idėja, kad ji suliepsnotų, kaip Romo Kalantos laužas.

(Tėviškės Aidai Nr. 42)

Prie rašomo stalo pradėdau dirbti 8-8:30 ir rašau iki 3 ar 4 val. Jokio supuvusio obuolio neturiu pasidėjęs ir jokių pagelbinių priemonių nevarčiu. Baigęs rašyti einu pasivaikščioti. Romanui pirmiausia sukuriu apmatius. Rašau dalimis: viduri ar kitą galą. Taisau ir perrašinėju (7-10 kartų). Dalinu iki man patinka. Kovoju dėl kiekvieno taško ir kablelio. Daug man padeda žmona Irena tikrinant ir taisant korektūrą. Vien tik korektūrą tikrinant romaną tenka perskaityti 5 kartus. Pirmiausia ji perskaito redaktorius Vytautas Gedgaudas ir atsiunčia man. Aš jį peržiūrėjęs duodu žmonai Irenai ir ji dar randa klaidų. Čia įsikiša Irena ir sako: — Koks malonumas yra tikrinti korektūrą ir rasti klaidų? Ir jei jų nerandi — labai nesmagu!

Spaustuvei ištaisius klaidas ir mums gražinus mes vėl korektūrą tikriname ir taisome.

Taip, romane yra daug naujų žodžių, o kiti net pakeisti naujais. Aš labai mėgstu naujus žodžius. Jau bus 20 metų kaip aš tuos naujus žodžius renku. Daug naujų ir gražių žodžių turi didysis lietuvių kalbos žodynas.

Kelintas Šventaragis bus mano raštų tomas — sunku pasakyti. Visi išleisti mano raštai yra surašyti Šventaragio aplanke.

Nelaikau save romantiku. Aš stengiausi rašyti realiai ir su didele meile. Smerkiu lietuvių valdovus, kad jie nevartojo lietuvių kalbos. Jei jie būtų vartoję lietuvių kalbą, šiandien ir ta pati Lietuva būtų visai kitokia. Jei popiežiai davė lietuvių valdovams karūnas, tai tik savo naudai. Lietuviai turėjo savo dievus ir nebuvo blogesni už krikščionius.

Kai kas mane laiko produktingu. Tačiau aš nesu toks. Po Pragaros pašvaisčių išleidimo, 17 metų laikotarpyje teparašiau ir išleidau tokias knygas: Tarp dviejų gyvenimų, Ant Kryželių senų (suredaguota poetės Marijos Sims eilėraščių).

čią knygą ir parašyta jos biografija), Amžinasis lietuvis du tomai, Nemunas teka per Atlantą ir dabar Šventaragio du tomai. Tai nėra didelis kiekis.

Savo raštus rašau visiems lietuviams ir jų neskirstau:

Rašytojas Vytautas Alantas savo darbo kambaryje. K. Sragausko nuotrauka

PASKUBĖKITE ĮSIGYTI 'ŠVENTARAGI'

Antra laida nebus leidžiama

VYTAUTO ALANTO istorinis romanas "ŠVENTARAGIS" antrasis tomas jau išsiuntinėtas knygų platintojams. Norintieji gali įsigyti ir tiesiog Dirvoje. Knyga 616 psl. kietais viršeliais 9 dol. Minkštais viršeliais 8 dol. Galima dar gauti ir pirmąjį tomą (minkštais — 5 dol.).

DIRVA

P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu	dol. ir prašau atsiųsti man:
Šventaragis I tom.	minkšt. virš.
Šventaragis II tom. kiet. virš.	minkšt. virš.
Pavardė ir vardas	
Adresas	

SOVIETINĖS AKROBATIKOS PINKLĖSĖ

Kartais naudinga pastebėti ir šiek tiek pagalvoti apie daugeliui žinomus dalykus. Vienas tokių yra rusų sovietinės sistemos plėčiai ir suktai naudojama propaganda. Kaip taisyklė, jos imamas tos sistemos nepasisekimams ir trūkumams pridengti, iškišant vienoje ar kitoje srityje akių vaizdžius laimėjimus, dažnai pasiektus svetimomis priemonėmis.

Taip atsitiko su erdvės tyrimais ir vad. sputnikais, kada sovietija antrojo pasaulinio karo pabaigoje susigriebė vokiečių mokslininkus ir, iš jų jai įprastomis priemonėmis išspaudusi, kas vokiečių šioje srityje buvo pasiekta, nustebino pasaulį neva savo technologiniu pranašumu raketų ir dirbtinių mėnulio skraidinimų erdvėje. Daug negalvojęs eilinis užsienio žmogus, nebūtinai raudonosios santvarkos simpatikas, tuojau pasidarė jam logiška išvada: jeigu rusai jau tiek pasiekė vienoje srityje, jie gali pirmauti ir daug kur kitur. O tikrėnėbė, pasirodo, visiškai priešinga, panašiai kaip kadaise nusigynusių plikbajorių palivarkuose, kur savininkai mokėjo vikriai mazarukas ir krakoviakus diriguoti, bet nesugebėjo savo palivarkų palociams stogų susilopyti ar kumečiams bent pakenčiamai atsilyginti.

Dar viena sritis, kur sovietai, savo atstovus siųdami į tarptautines varžybas, išėina aiškiais laimėtojais, yra sportas. Ilgą laiką jie net tarptautinėse olimpiadose nedalyvavo, nes neturėjo, kas jų vardu pirmas vietas laisvose varžybose neštų. Išradingi propagandistai ir čia surado, kaip neužtarnauti prasiūsti.

Pirmieji žingsniai sporte visur ir visada atliekami praprasčiausių mėgėjų, entuziastų. Pagaliau ir olimpiadose tarptautinio masto varžybose pagrindas yra ne profesionalai. Čia sovietiniams propagandistams atsivėrė durys, kada sovietijoje, buv. nepriklausomas valstybės pasivėgus, natūraliai atsirado iškiliųjų sportininkų kadrai, kuriuos tuojau panaudojo gal ne tiek reprezentacinėms komandoms sudaryti, nors ir ta galimybė nebuvo užmiršta, kiek saviems sportininkams dresiruoti ir iškilesniusios paversti profesionalais tikrėnėbė, o mėgėjų laikyti ir pristatyti viešumai.

CCCP inicialais paženklinę sportininkai pradėjo pirmauti ir visur rodė ypatingai paskutiniame dešimtmetyje. Kitaip ir būti negali, kada ima varžytis visos sovietijos mastu atrinkti ir valstybinėmis priemonėmis išmankštinti profesionalai su kitų kraštų mėgėjais, kurie pirmoje eilėje turi pasirūpinti savo pragyvenimu ir pasiruošimu būsimai karjerai, o tik atliekamu laiku atsidėti pamėgtam sportui. Ir amerikiečiai čia negali sudaryti ypatingos čimties, nors jų mėgstama sakyti, kad nedera versti vaikų atlikti vyro darbą. Tatai

ypatingai išryškėjo šiomis dienomis, kada šiame krašte lankėsi mikliai išmankštintų sovietinių akrobatų grupė, vienur kitur susitikusi su amerikiečių mėgėjais akrobatais. Televizija, aišku, pasitarnavo sovietinei propagandos akrobatikai, ko gera, jai dar primokėdama dileriais už transliuojamas programas.

Ar ne panaši akrobatika ima reikštis ir mūsų gyvenime, kada imama vilioti užsienio jaunimas į pavergtoje Lietuvoje vasaros metu rengiamas jaunimo stovyklas neva lituanistinių dalykų mokėjimo pagilinti? Išvalgi ir samoninga išeivijos visuomenės dalis, sužinojusi apie išvykos organizatorių užsimojimus, laiku išpėjo saugotis sovietinės meškerės. Dalis kalbinamų jaunuolių nesusižavėjo dykai duodama kelione ten, kur širdis ir labai traukia. Kita dalis patyrė, kad ne jiems prasmukti pro tuos reikalavimus, kuriuos turėjo stovyklavimo kandidatai atitikti, kad galėtų sovietiniams interesams tarnaujančių tautiečių siūlomomis malonėmis pasinaudoti. Bet atsirado, kaip paprastai visuomet atsiranda, kurie susižavėjo, susirišo ir nuvažiavo. Neteko girdėti, kad tuose jaunimo seminaruose būtų dalyvavę Sibire

gyvenančių lietuvių vaikai ar mažų mažiausia jaunuoliai iš gretimos Gudijos, kur net ir komunistinė knyga bei laikraštis neleidžiami vien dėl to, jog jie atspausdinti lietuvių kalba ir vietinių lietuvių trokšte trokštami.

Sovietinei propagandos akrobatikai parūpo pasiukvisti vaikus iš tų išeivijos vietų, į kurias nusiųsios jos atstovai, nors ir stropiausiai paruošti, negali pasiekti laukiamų rezultatų dėl visos eilės priežasčių. Daug tikriausiai pasikviesi naivokus jaunuolius ir ten, juos pavežioti po puošnėnes Lietuvos vietas (o tokiu ten begalės), palinksminti, gerai nuteikti ir išleisti su išpužiais, kad "sovietinėje Lietuvos santvarkoje tikrai gražu, nes aš pats (ar aš pati) savo akimis mačiau..." Bet kiek jie ten matė, kiek nematė, arba su kuo pasikalbėjo, su kuo neleido pasikalbėti, — tai jau kitas klausimas.

Mes nesistebime, kad šiose sovietinės propagandos akrobatikos varžybose nesiorientuoja vaikai, pasinešę atlikti vyrišką darbą. Mus daugiau stebina, kodėl netrūksta vyrų, kurių akiratai užsiraikia kaip trumparegių vaikų. (al)

Pareiga ir dėkingumas

Lietuviškas priežodis sako, kad kartais padėka daugiau atsiekiama, negu pinigais. Gyvename krašte, kur visų vertybių matas yra pinigais, todėl ir nenuostabu, kad pragmatinė buitės filosofija, pagrįsta vien pelno ir gėrbiūvio ieškojimu, nejučiomis nustelbia mūsų lietuviškus papročius ir paveldėtas tradicijas. Visi ir kiekvienas iš mūsų turime įvairių išpareigojimų kraštui, kuris suteikė mums prieglaudą ir garantuoja egzistenciją. Tačiau šalia to, kiekvienas lietuvis pagal savo išsimokslinimą ir materialinį pajėgumą turi besąlyginę pareigą padėti pavergtai Tėvynei ir joje vargstantiems broliams tiesioginiu keliu, arba per mūsų bendrines organizacijas, periodinę spaudą bei lietuviškos kultūros darbą vykdančius asmenis.

Gražu ir kilnu yra, kada asmenys ar organizacijos, didžiai nusipelnę lietuviškos veiklos ir kultūros baruose, susilaukia užpelnętos padėkos ir pagerbimo. Tačiau ir šioje srityje, deja, ne visada yra taip, kaip turėtų būti. Mūsų laikraščiai, jų redaktoriai ir bendradarbiai, dažniausiai yra pamiršami. Labai reta kuri lietuviška organizacija laikraščiu, kuris savo puslapiuose skelbė jos kultūrinius parengimus, aprašinėjo jos veiklą, paskyrė keletą dolių spaudos darbo išlaidoms arba bent padėką pareiškė. Vis galvojama, kad laikraštis turi išsilaikyti iš prenumeratorių, o jo bendradarbių pareiga rašyti dėl malonumo. Vis neįsisamoninga, kad mūsų organizacinė veikla tiek yra žinoma, kiek ji

yra aprašoma mūsų periodinės spaudos puslapiuose. Jeigu laikraščio bendradarbis ir gauna pakvietimą (labai dažnai pamiršamas) atsilankyti kurios nors organizacijos parengime, tai veik niekados nėra pasiūnčiamas ir nemokamas bilietas. Čia jau korespondento pareiga užsimokėti įėjimo mokestį, susigaudyti reikiamas žinias bei nuotraukas, kurių daug kas mėgsta matyti spaudoje, na, ir, žinoma, tiksliai aprašyti, nepraleidžiant "svarbių" asmenų, lyg tai būtų jo apmokamas darbas.

Sitokia pažiūra į spaudos darbininką yra visuotinė mūsų tarpe: štai pavyzd. mūsų produktyviausias žurnalistas Jurgis Janušaitis Drauge nusiskundė, kad praėjusiais metais apie Chicagoje įvykusi lietuvių, jauniosios kartos mokslininkų ir kultūrininkų konferenciją buvo parašęs keletą reportažų, keliuose laikraščiuose, tačiau į baigiamąjį suvažiavimą balių jam pakvietimo pritrūko, buvo pamirštas. Rašytojas, žurnalistas Vladas Būtenas Dirvoje rašė, kad Simo Kudirkos lankymosi metu Chicagoje suruošė priėmimą, kaip ir visi mirtingieji, pakvietimo negavęs, o organizacijų veikėjai vadai, sveikindami S. Kudirką ir jo šeimą, pasiekusius laisvę, pamiršo bent keliais žodžiais pareikšti padėką šalia Simo šėdintiems dr. ir poniai Paegle, kurie daug pastangų, darbo ir pinigų paaukojo, kad S. Kudirka šiandien yra mūsų tarpe.

Laisvosios šio krašto spaudos pareiga yra ne tik aprašinėti šviesius mūsų gy-

Australijos Lietuvių Bendruomenės Sydney apylinkės moterų choras Daina su vadove Zita Belkute (viduryje). V. Vilkaicio nuotrauka

venimo įvykius, bet pastebėti ir tarti kritikos žodį apie pasitaikiusias klaidas bei ydas, o jų visur yra. Štai ir Bostone, įvykusia me Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto suvažiavime ir baliuje 1974 m. gruodžio 7-8 dienomis nebuvo klaidų išvengta. Kviesiant atsistojimu pagerbti tik ką mirusius nusipelnusius lietuvius ir Vliko narius, praleido adv. Julius Smetonos ir prel. M. Krupavičius. Atidarydamas balių Statler Hilton viešbutyje ir kurį buvo susirinkę 400 lietuvių, norinčių iš arčiau susipažinti su S. Kudirka, vietinio ALT skyriaus vicepirm. A. Chaplikas tarp kitko pareiškė: "... kadangi mes savo tarpe turime didelį svečią draugą Kudirką, tai jo garbei susukime URRA!". Aš ir visa publika, kaip buvo jaučiama, skaudžiai pergyveno tokį pasveikinimą, nes žodis draugas, pridėtas prie pavardės ir ura, mums, pasitraukusiems nuo komunizmo ir garbingam svečiui, sukėlė tik skaudžius prisiminimus. Reikia tikėti, kad A. Chaplikas tai pasakė neapgalvotai. Toliau balius programai sumaniai vadovavo Mykolas Drunga. Jis, gal būt, grynai savo iniciatyva iššaukė keturių asmenų pavardes pagerbimui būk tai jie žymiausi "kareiviai" darbavęsi Bostone dėl S. Kudirkos išlaisvinimo. Čia nenorima ginčytis dėl minėtų asmenų pasidarbavimo ir nuopelnų, o tik dėl padėkos išreiškimo formos. Nepasileptis, kad S. Kudirkos tragedija 1970 m. lapkričio 23 d. prie Martha's Vineyard salos spontaniškai sukėlė visus Bostono ir apylinkių lietuvių. Buvo sudarytas plačios apimties komitetas, Lietuvių Enciklopedijos vedėjas J. Kapočius užleido komiteto darbui redakcijos patalpas, jo privačiu telefonu telegramos ir pranešimai buvo išsiuntinėti tolimiausiom lietuvių kolonijom, tam dirbo ir pinigų aukavo visi, demonstraciją rengė ir jose dalyvavo, senimas, studentai ir lituanistinės mokyklos mokiniai, nepaisant šalčio ir lietaus. Keleivis ir kitų tolimų laikraščių redakcijos vietinių bendradarbių buvo

skubos keliu painformuotos apie lietuvių jūrininko tragediją. Ir jeigu to dėka sujudė viso laisvojo pasaulio lietuviai, tai ne vien tik keturių "kareivių" nuopelnas, kaip baliuje iškėlė M. Drunga. Ir Aleksandras Makedonietis, stovėdamas Trojoje prie graikų karžygio Achilo kapo, pasakė: "... O, narsusis, karžygi, Achile, kas apie tavę šiandien ką žinotų, jeigu nebūtų buvęs Homero..." Mūsų šaliai kalbant, jeigu nebūtų spaudos ir greitų komunikacijos priemonių, kažin ar keturi "kareiviai" būtų sugebėję sujudinti lietuvių ir laisvojo pasaulio sąžinę S. Kudirkos laisvei laimėti.

Padėkos žodis nusipelnusiems asmenims, jeigu jis sakomas viešai, yra jautrus reikšmas ir pranešėjo turi būti rimtai paruoštas ir tinkamai pareiškėtas. Aš tikiu, kad Mykolas Drunga tai pilnai būtų atlikęs, jeigu ji tinkamai būtų painformavęs suvažiavimo rengimo komitetą iš anksto. Padėkos pareiškimas turėjo būti tautos sūnus, kuris Lietuvos vardą išgarsino plačiausiai po visus kontinentus, o jo kovos dėl laisvės švyturį uždegė patriotinė Bostono lietuvių visuomenė.

J.V. Sūduvas

MELAS IR TIKROVĖ

"Valstiečių laikraštis", ok. Lietuvoje leidžiamas spaudinys, nekalba darbo žmonių igaliotas. Kaip rodo spaudinio paraštė, tai yra "Lietuvos komunistų partijos centro komiteto organas". Tad "Valstiečių laikraštis" kalba okupanto taktininkų vardu.

Todėl nenuostabu, kad to spaudinio skiltyje (nr. 145) randama tiesiog isterišku litanijų sovietinės santvarkos adresu.

"Pasitaiko ir pas mus tokių, kurie sako, kad buržuazinėje Lietuvoje gera buvo gyventi", intriguojančiai pradeda vėblėti tūlas G. Kretavičius ir tuoj pat politrukiškai išmaningai sugriaua savo rašinio įvadą. "Gyvenam taip, kaip ne sapnuoti nesapnavom. Visi gražiai apsirengę, sotūs, mašinuoti. Žiūrėk, kitas dar ne keturiasdešimt neturi, o jau mūrą spėjęs pasistatyti... Už tai dėkui Tarybų valdžiai, TSRS konstitucijai..."

G. Kretavičius šovė pro šikšnelę. TSRS konstitucija tarybinės valdžios esmė ir prasmė mato kolektyve, o "Valstiečių laikraščio" bendradarbis savo nuosavo mūro idealą priešpastato Lenino teorijai. Savo mūro idealas kaip tik buvo "buržuazinės Lietuvos" laikais, nes valstybės gerovė buvo pagrįsta jos mūrų statybos grįsta jos piliečių gerove. Nesugaudo draugas G. Kretavičius, kalbėdamas apie nuosavų mūrų statybos idealizavimą.

Bet mums čia knieti kita gaida. Minimas autorius tvirtina, kad sovietų valdžiai esant "visi gražiai apsirengę, sotūs ir mašinuoti...". Taip nėra! Tai yra iš pirmo iščiulptas melas. Apie tai byloja kitas "Valstiečių laikraščio" korespondentas S. Pikelis, toje pat spaudinio laidoje iškisęs savo rašinį apie Akmenės rajono Dabikinės tarybinį ūkį. Kalbėkime jo sakiniams:

"Melžėjos, kone iki kelių klampodamos po skystą mėšlą, ėmė gaudyti gyvulius ir risti. Po tokių gaudynių karvės tapo nepanašios į karves, varvėjo mėšlas ir nuo melžėjų rūbų".

"Šilto vandens tešmenims nuplauti vietoje nėra, moterys tampo jį iš katili-

nės. Ir ne po vieną, o kelio-likia kibirų.

— Rankos paskausta skundžiasi melžėja J. Buivydienė. — Net melžti nesinori".

"Išvežant mėšlą, tvarte išsimušė didžiulės duobės. Jų vengia ir melžėjos ir gyvuliai. Jeigu įklimpsi, reikės kviesiti pagalbos".

"Nesutvarkytas apmokėjimas už darbą... Direktorius kaltina skyriaus valdytoją, o buhalterijos darbuotojai — direktorių".

"Kalbėjomės fermos poilsio kambaryje. Išklėbės stalias, neobliuotų lentų suoliai, pajudusios sienos, nuteikia nejuokiai. Nei laikraščio, nei radio".

Oficialaus sovietinio melo rašinys, kad "visi gražiai apsirengę, sotūs ir mašinuoti", tame pat laikraščio numerįje prisiglaudę prie korespondencijos apie Dabikinės tarybinio ūkio vaizdus. Melo yla išlindo iš sovietinio maišo.

"Buržuazinėje Lietuvoje" melžėjos ūkininkės neklamodavo "iki kelių po skystą mėšlą" ir šilto vandens tešmenims nuplauti jau tikrai ūkyje nestokojo.

Tiktai komunistai yra "visi sotūs, gražiai apsirengę ir mašinuoti". Kolūkių vergai negali pasididžiuoti savo apvertkinto darbo sąlygomis, savo pajamomis iš labai sunkaus darbo. Tenka abejoti, ar Dabikinės tarybinio ūkio melžėjos dėkoja TSRS konstitucijai ... už savo darbo sąlygas? (ėd)

PLUMBER

Interesting full-time position available. 2-4 yrs. experience as maintenance plumber. Will be working on the maintenance of plumbing throughout the University. Excellent salary, benefits and working conditions.

Please call our Personnel Office and arrange an interview

CASE-WESTERN
RESERVE
UNIVERSITY
10900 EUCLID AVE.
CLEVELAND, OHIO

An Equal Opportunity Employer (95-2)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

POGRINDIS

REDAGUOJA POGRINDŽIO ŠTABAS

ASTROLOGIJĄ PRISIMINUS

1975-ieji metai, kaip visi kiti buvę metai, netrukus prisipildys įvykiais. Kontinentai, valstybės, valščiai ir paskiri asmenys prasimanys visokių prajovų. Bus įvykių linksmų ir liūdnų, kilnių ir niekšingų. Nestokos ir kvailybių. Žmonės tuoksis ir skirsis, bus visokių valdybų rinkimų, organizacinių konfliktų ir apsispydymų spaudoje. Sovietai su amerikonaais skraidys aplink žemę. Ant mėnulio gi niekas nesislaminės...

Smalsūs žvilgsniai į artimą ateitį priverčia prisiminti seną, garbingą Astrologijos mokslą. Tai nurodymai, kaip dangaus kūnai, jų kombinacijos ir žmogaus gimimo diena veikia žmonių ir net žymūnų likimą ir poelgių sekme.

Trumpai-drūtai: jeigu esi gimęs Jupiterio ženkle, 1975 metais gali veržtis į visuomeninę veiklą. Jupiteris ženklina valdžią. Tave išrinks pirmininku. Gimęs Veneros ženkle ir būdamas vedęs, nelankyk moterų madų parodas. Venera ženklina meilę, isimylėjimą. Toks privalo žavėtis tikrai savo žmonos tualetais. Jeigu esi gimęs Marso ženkle, 1975 metais laikykis atokiau nuo visuomeninės veiklos. Marsas reiškia karą ir įsivelsi į baisius organizacinius ir ideologinius kivičius.

Zodiako horoskopiniai ženklai rodo asmens likimą. Šis amžius eina Vandenio ženkle, todėl sekmingas rašto žmonėms. Rašalo, kaip vandens, tikras perteklius. Todėl nesunku "išplaukti į plačiuosius vandenis". Žmogus, susijęs su Žuvų ženklu, šiais metais privalo žinoti, kad "tyla, gera byla". Bet žmogus, susijęs su Vėžio ženklu niekad neturi draugijoje ropoti atbulas, nes pramins girtuokliu. Sulaukęs garbingo amžiaus individas, gimęs Liūto ženkle, turi filosofškai priimti asilų spardymus, nes, pagal Ezopą, asilas pajėgia įspirti seną liūtą. Žmogus, gimęs Skorpiono horoskope, gali eiti į visuomeninę veiklą, kur būtinos skorpiono savybės. Bet gimęs Svarstyklių horoskope privalo laikytis atokiau nuo visuomeninės veiklos, nes jam bus atseikėta, kuo jis seikėja. Ir, pagaliau, individas, užgimęs Asilo horoskope, visur gali tvirtinti

turis mylinčią jį ir ištikimą žmoną.

Horoskopas arba Zodiako žvaigždynas per astrologinius aiškinimus pranašauja būsimuosius įvykius ir nurodo pageidautiną individo veikimą. Žinant savo sąsają su dangaus kūnais ir jų kombinacijomis, nesunku su derinti savo veikimą su horoskopo išėjimais bei nurodymais.

Astrologijos bei horoskopo priminimu Pogrindis tariasi galįs padėti tautiečiams tinkamai sutikti Naujuosius Metus. Išdava: 1975 metais asmeninė bei visuomeninė veikla bus šaunesnė, jeigu ji bus suderinta su horoskopinėmis paslaptimis.

Aušrelė Ličkutė

VAIDAS IR JO AIDAS

Ar aš esu? — paklausė vaidas.
Taip, tu esi, — atsakė aidas.
Ar aš stiprus? — paklausė vaidas.
Jei aš padėsiu, — tarė aidas.

Ir tuoj paplito vaido gaidos,
Jas atkartojęs aidas baidos:
Toli, toli, kur toliai sklaidos,
Kaip griausmas dunda valdo gaidos.

Tarnauki man! — įsakė vaidas.
Ir jam pakluso baimėj aidas —
Ir tarp žmonių toks siaučia reidas —
Kad leipsta ausys, bėla veidas.

Dėl vaido sopa senos žaidos,
Dėl vaido jos gilėja, sklaidos —
Ir vabalai, ir žmonės baidos,
Kai juos kankina vaido laidos...

Čia nieks moralais nesisvaido —
Čia pagarba galybei aidas;
Jei netalkintų vaidui aidas,
Parkristų, kaip negyvas, vaidas.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė

— Kultūrai didėjant, vis daugiau naudojama vandens, — dėstė paskaitininkas.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

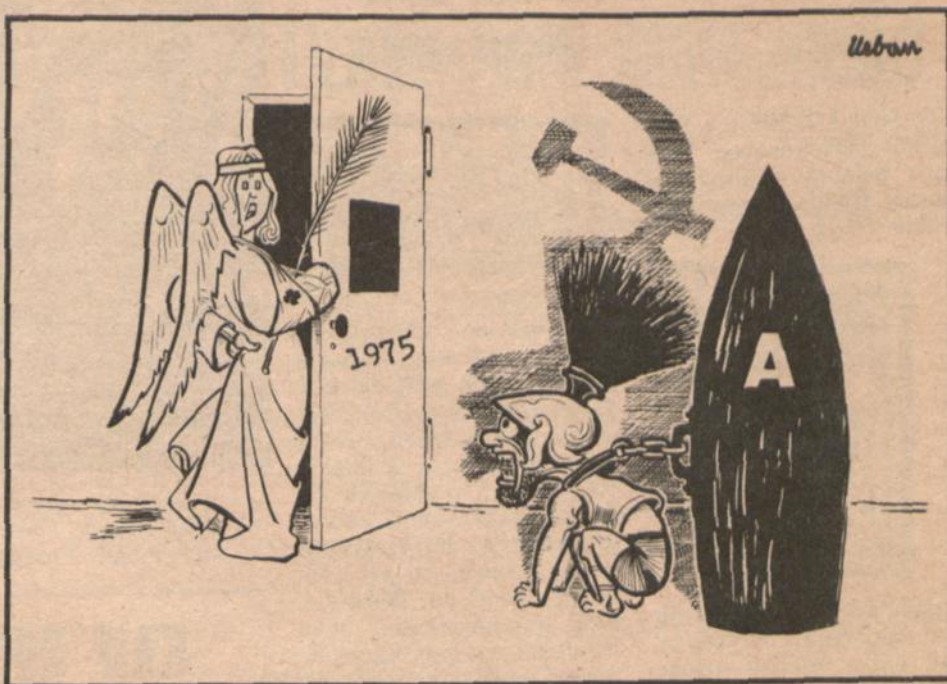
— Tai mes žinome gerdami alų.

★
— Ar anas ponas recenzentas rašys recenziją renginiui? — paklausė vienas iš publikos.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Rašys. Girdėjau poną

Taika prie 1975 metų durų

Naujųjų Metų farsas -- tas pat įniršęs sovietų Marsas!

Jų pačių akimis...

recenzentą niuniuojant "galanda kirvius, kalavijus aštrius".

★
— Iš visų gyvų padarų, mokslas sako, kiaušė nesuvokia dėkingumo, — stebėjosi pilietis. — Mokslas neatsako, kodėl taip yra?

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Mokslas nepastebėjo, kad kiaušė seka žmonių elgesį.

★
— Padėkite man sugalvoti estradinę dainušką konkursui, kurį paskelbė gydytojai, — paprašė eiliuotojas.

Čia priėjo Kadziulis ir tarė:

— Rašyk arti tikrovės. Šitaip:

"Sveiki gyvi jūs,
ligonys —
Medicininės malonės
Jums nuo šiol dukart
brangiau.
Tad estradoj ponai,
ponios,
Uždainuokite linksmiau!
(refrenas)
Niekis kraujo spaudynė —
Bus už vizitą šimtinė!"

LITERATŪRINĖ KELNIŲ PROBLEMATIKA

Daug istorinių temų veliasi į mūsų beletristiką. Tarp jų įdomiausia: Kelnių tema.

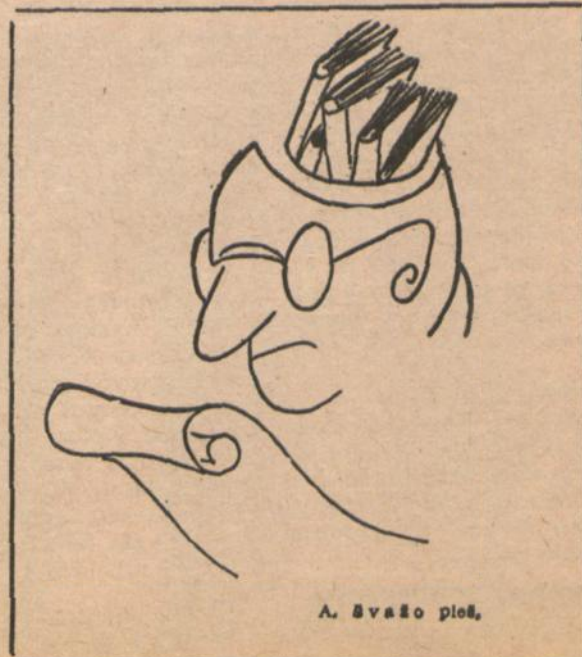
Visi išeiviškosios eros vyrai ištikimai prisilaiko prie kelnių. Kelnėti jie pasitraukė į tremtį, kelnėti plaukė per Atlantą netikėtai į Dėdės Samo žemę, bet ir į kengūrų kontinentą. Kelnėti jie dalyvauja politinėse ir kultūrinėse išeivijos organizacijose. Net kelnėti būdami skyla į dvi bendruomenes. Kyla klausimas: ar buvo kelnėti senovės lietuviai, kurie valdė dykas stepes iki Juodųjų jūrų ir ten savo žirgus girdė?

Rašytojas J. Kralikauskas tvirtina kunigaikščio Treniotos keikalą, "kad tau klynas iškristų!", senovės lietuviai buvo kelnėti. Jeigu buvo klynas, kaip gi nebus kelnių?

Tačiau išminties šaltinyje, mūsų enciklopedijoje (XI tomas, psl. 348) A. Tamošaitis kalba kitaip. Jeigu ir buvo kelnės anuo metu, klyno nebūta! Šit kaip buvo: "pačios senoviškiausios lietuvių kelnės klyne turėdavo lopą dėl audeklo taupymo ir pasiuvimo suprastinimo".

Tad kad ir kaip keiktųsi kunigaikštis Treniota, dėl jo keikalų klynas negalėjo iškristi ant žemės, nes to klyno iš viso nebūta.

Istoriniai - etnografinės studijoms aiškių ir proaisių senovėje atviras, dar nertas laukas. dr. Pr.

Tarybinis rašytojas visad rašo turėdamas galvoj lenininę gramatiką

SPAUDOS VERPETUOSE

Tarybiniai litrai — viso gyvenimo pagrindas

Pilietis savo uždarbį ir išlaidas skaičiuoja ne rubliais, bet litrais: kiek litrų kainuoja maistas, rūbai ir kitokie buitės reikmenys ir kiek litrų palieka išgerti.

V. Raila
Vilnis, nr. 111

Tarybinės spaudos bendradarbio motto

Melagis aš! Velnų man duosite? Tačiau nenoriu būti dviveidžiu: Kaip melavau, taip ir meluosiu, Nes sąžinė meluoti man leidžia.

R. Peldiškis
Šluota, nr. 14

Trečiojo teatro festivalio vaizdai

Hamiltono "Uždanga"

Los Angeles "Naktis"

Chicagos "Žymenų vakaras"

Naujų Metų sutiktuvės džė ir prazuvo... Skamba puodai ir keptuvės - Lygiai pernai buvo!

FILATELIJOS KAMPELIS

Nr. 1

ANTANAS BERNOTAS

BANGLADESH (ar Bengalija) džiaugdamasi, kad buvo priimta į Jungtines Tautas, išleido dviejų pašto ženklų seriją.

Bangladesh, anksčiau buvusi Pakistano valstybės rytinė dalis, Indijos visokeriopai remiama, prieš šis metus išsikovojo nepriklausomybę. Pats Bangladesh prieina prie Bengalijos ilankos (Indijos vandenyno dalis) ir yra iš trijų pusių apsuptas Indijos teritorijos, tik pietryčiuose turi bendrą sieną su Burma. Labai dažnai nusiaubiamas iš vandenyno atėjusių taifūnų ir potvynių. Krašto sostinė yra Dacca miestas. — Bangladesh pradėjo savo pašto ženklų neturėjo, o naudojo Pakistano, persausindamas savo vardą. Tik 1972 m. viduryje pasirodė pirmoji pašto ženklų serija su krašto vardu.

ISPANIJA išleido 4 p. ženklų seriją paminėti ispaniškos kultūros kraštams. Ši serija skirta Argentinai. Čia dedame tos serijos 1 pezetos pašto ženklą su Cordobos miesto vaizdu.

Cordobos miestas, kartu ir to paties vardo provincijos sostinė, gulį krašto viduryje prie Primero upės. Cordoba įkūrė ispanų keliautojas Luis Geronimo Cabrera 1573 m. Vėliau čia įsikūrė jėzuitai, padarydami Cordobą per 200 metų visos pietų Amerikos katalikybės judėjimo centru. 1613 m. jie čia įsteigė universitetą, tebeveikiantį ir iki šiol. Šiuo metu Cordoba yra labai svarbus Argentinos prekybos ir pramonės centras bei geležinkelio mazgas. Cordoboje apdirbama ir išgabename žemės ūkio produktai, ypatingai jautiena. Yra lėktuvų fabrikai ir kitokia pramonė. Mieste gyvena apie 290.000 gyventojų.

KANADA lapkričio 29 d. išleido 8 centų p. ženklą su William Hamilton Merritt atvaizdu ir Welland kanalo senoviniu vaizdu.

William Hamilton Merritt gimė 1793 m. Bedforde,

N.Y., bet jau vaikystėje su tėvais persikėlė į Kanadą ir apsigyveno prie dabartinio St. Catharines, Ont. 1811 m. jis įsigijo įvairių prekių krautuvę kartu ir ūkininkavo. 1812 m. prasidėjęs karas nutraukė biznį ir jis stojo į miliciją, dalyvaudamas keliuose mūšiuose bei išeidamas kapitono laipsnyje. 1815 m. amerikiečių buvo paimtas į nelaisvę, kurioj išbuvo 8 mėnesius. Grįžęs namo vėl stojo prie savo biznį. Kaip vienlaikiai pasakojai, Merritt visą laiką buvo pilnas įvairių sumanymų ir idėjų. Norėdamas pagyventi prekybą ir susisiekti tarp Didžiųjų Ežerų ir Atlanto, jis sumanė iškasti kanalą, jungiantį Erie ir Ontario ežerus, kuris aplenkėtų Niagaros krioklį. Sukėlė ir lėšas tokio kanalo iškasmui. 27 mylių ilgio kanalas buvo pradėtas kasti 1824 m. ir baigtas 1833 m. Kanalas prasideda prie Port Colbourne iš Erie ežero ir baigiasi Allanburge prie Ontario ežero. Kanalas labai palengvino susisiekimą su Šv. Lauryno upynu ir juo daugiausia naudojosi amerikiečių pirkliai. Welland kanalas 1913 m. buvo praplėntas ir pagilintas ir naudojamas iki šiol. Merritt taip pat pastatė tiltą per Niagaros upę netoli garsiųjų krioklių.

PERSIJA (Iranas) Pasaulinės Pašto Sąjungos (UPU) šimtmečio sukakties proga išleido dviejų pašto ženklų seriją.

Čia dedame tos serijos 6 rialų pašto ženklą, kuriame parodytas senovės pasiuntinys, važiuojantis dviračiu vežimėliu. Piešiniui panaudotas senovės Perijos sostinės Persepolio griuvėsioose esąs iškaltas ant kolonų ir sienų bareljefas. Tokuose bareljefuose parodyti anų amžių persų valdovai, jų karo žygiai ir bendrai gyvenimas.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SAUSIO 19 D. Klaipėdos atvadavimo sukakties minėjimas. Rengia šauliai.

SAUSIO 25 D. Lietuvių Namuose vakaronė. Rengia LB kult. parengimų komisija.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Australijos Lietuvių Bendruomenės Sydney apylinkės vyrų choras Daina su vadovu Broniu Kiveriu (vidury). Pirmoj eilėj antras iš dešinės choro valdybos pirmininkas Pranas Nagys.

V. Vilkaičio nuotrauka

KAIP RUSAI PASISAVINO KINIJOS ŽEMES

P. LELIS

Politinių įvykių apžvalgininkas K. Tautkus L. Lievoje 24 Nr. rašydamas apie prez. Fordo susitikimą su Brežnevu Vladivostoke, paaiškino, kad 1860 metais Rusijos carai Vladivostoko miestą ir plačias apie jį teritorijas pasigrobė iš Kinijos ir neteisėtai jas valdo. Toks paaiškinimas gal nebūs tikslus, nes Vladivostoko miesto tada dar nebuvo ir rusai negalėjo jo pasigrobti iš Kinijos. Tą miestą įsteigė patys rusai 1860 m. Apie Kinijos žemių grobimus yra ilga istorija. Kinijos žemes grobė ne tik rusai, bet taip pat ir japonai, vokiečiai, anglai. Vėliau nugalėti japonai ir vokiečiai pagrobė žemes gražino, bet rusai tebevaldo Amuro-Usuri sritis, o anglai Hong Kongą.

Čia priminsiu tik kaip rusai įsigijo Kinijos žemes. Rusų ekspansija į Tolimuosius Rytus prasidėjo po to kai 1580-84 m. Jermakas su 800 kazokų užkariavo pusę Sibiro ir padovanojo carui Jonui IV (Žiauriam) už tai gaudamas atleidimą už savo ankstyvesnius nusikaltimus. Rusų kolo nizacija į Tol. Rytus prasidėjo 18 šimt.

Tiek carinės, tiek sovietinės imperijos išplėtimas vyko naudojant tuos pačius metodus: pirma įperšamas draugiškumas, paskui prasi-deda grasinimas ar papirkimas, prievartinės sutartys ir okupacija. 19 šimt. rusų ekspansijos ir rytus svarbiausių architektu buvo Muravjovas, vad. Amurski (ne vilniškis - korikas), kuris 1847 m. buvo paskirtas Rytų Sibiro generalgubernatorium. Jis įtikino carą Nikolajų I, kad Rusijai reikia turėti išėjimą į Ramųjį vandenyną pietuose ir tam tikslui reikia užvaldyti Amuro upę, t.y. užimti abu jos krantus. Užs. reik. min. Nesselrodė buvo tam priešingas, nes kiekvienas Rusijos pajudėjimas Azijoje išsukdavo didelę reakciją iš Anglijos pusės, kuri įžiūrėdavo grėsmę Indijai. Bet Muravjovui užtikrinus, kad jam kariuomenės nereikės gabenti iš Rusijos, ją suorganizuos Sibire, caras sutiko ir davė Muravjovui pilną galią veikti kaip vicekaraliui.

Krymo karui pasibaigus, Kinija turėjo konfliktą su Anglija ir Prancūzija kurios buvo užblokavusios Kantoną. Pasinaudojęs ta proga, Muravjovas sutraukė kariuomenę prie Amuro ir pareikalavo Kiniją pasirašyti sutartį naujai sienai nustatyti. Iki tol Rusijos-Kinijos siena buvo nustatyta pagal

1689 m. Nerčinsko sutartį — ji buvo toli nuo Amuro upės. Kai Kiniečiai delsė tą sutartį pasirašyti, jis pradėjo grąsinti: esą kiniečiai plėšė rusų kolonistų sodybas ir išniekino Rusijos vėliavą, tik caras, darydamas didelę malonę, nori palaikyti seną draugystę tarp abiejų tautų. Kiniečiams, neturintiems kariuomenės Amuro srityje ir sąjungininkams jau okupavus Kantoną, nebeliko nieko kito kaip tik tą 'sutartį' pasirašyti ir perleisti rusams Amuro ir Usuri sritis iki Ramiojo vandenyno. Tai vadinama 1858 m. Aiguno sutartimi.

Muravjovas aplankęs Usuri sritį 1859 m. parinko vietą ir vardą būsimam uostui, kuris valdytų rytus — Vladivostok. Tuo pat laiku jis įkūrė ir kitą miestą prie Amuro upės — Blagoveshensk. Užtai Muravjovas gavo iš caro grafo titulą ir priedą prie pavardės 'Amurski'.

Antrasis Kinijos žemių grobimas vyko 19 šimt. gale. Naujos politikos su Kinija vadovu tapo caro Aleksandro III finansų min. Wittė. Jis papirkimo ir infiltracijos politiką labai sumaniai vedė ir daug laimėjo, tik kai prie vairo stojo silpnavalis caras Nikolajus II, visa Wittės politika tapo sužlugdyta pralaimėjus karą su japonais 1905 m. svarbiausias Wittės politikos įrankis buvo Sibiro geležinkelio pravedimas ir tuo pačiu Rusijos politinio svorio padidėjimas Tol. Rytuose. Praveisti tą geležinkelį į Vladivostoką, aplinkui Kinijos sieną, buvo neįmanoma, nes šiaurėje labai sunkios gamtos sąlygos ir geležinkelis pailgėtų 500 mylių. Wittė sugalvojo gauti koncesiją iš Kinijos vyriausybės praveisti per Kinijos teritoriją (Mandžuriją) panaudojant visas priemones.

Pirmąjį rusų prašymą tokiam leidimui, kinai atmetė. Tada Wittė sumanė papirkti svarbiausią asmenį nuo kurio priklausė leidimas. Tuo metu Kiniją valdė imperatorienė — našlė ir jos ištikimas bei įtakingas patarėjas iš mandarinų klasės Li-chung-chang. Jis turėjo tokias pat teises kaip vakaruose min. pirm-kas Wittė per savo agentą Badmajevą ir ambasadorių Uchtomski sužinojęs, kad tas mandarinas labai mėgsta pinigus, paruošė dirvą įteikti jam 3 mil. rublių kyšių.

Kai Lichunchang atvyko į caro Nikolajaus karūnavimo iškilmes 1894 m., Odesoje ir Petrapilyje jis buvo sutiktas kaip karalius. To atsilankymo proga, jis su Wittė aptarė ir geležinkelio leidimo (koncesijos) reikalą. Po kurio laiko amb. princas Uchtomskis nuvežė Kinijos imperatorienei caro dovaną, o Lichunchangui vieną mil. rublių. Visų pinigų iškarto nedavė, nes galėjo ir neišeiti tas biznis. Apie šį kyšių pats

Witte rašė savo atsiminimuose, skyriuje Liautungo pusiasalio grobimas.

Pagaliau koncesija buvo gauta, Lichunchangas gavo dar milijoną rublių ir geležkelio statyba prasidėjo iš abiejų galų. Mandžurija jau beveik rusų rankose. Statybą baigiant, rusams atsirado naujas apetitas — praveisti geležinkelį nuo Charbino į pietus iki Port Arturo ir užgrobti visą Liautungo pusiasalį. Tuo metu Kinijoje buvo užmušti du vokiečių misijonieriai ir tuo pretekstu kaizeris, carui sutinkant, užgrobė Kiaučou iškišulį su Tsingtau uostu ir įsteigė gen karo bazę. Caras, savo užs. reik. min. patariamasis, norėjo irgi be derybų okupuoti Port Arturą, bet Wittė griežtai pasipriešino. Jis sakė — geriau tą užgrobimą atlikti be triukšmo, panaudojant pini-

gus. Jis per savo agentą vėl davė kyšius ne tik Lichunchangui, bet ir kitiems aukštiems pareigūnams.

Ši kartą sutartis buvo padaryta išnuomoti Liautungo pusiasalį su Port Arturo uostu 99 metams. Kai 1900 m. Kinijoje kilo imperatorienės sukurstytas 'boksininkų' sukilimas, nukreiptas prieš vakariečius, tai rusams buvo gera proga įvesti savo kariuomenę į Mandžuriją ir Port Arturą. Neužilgo rusai pradėjo statyti netoli P. Arturo, kita, jau grynai rusiška uosta, kuri Wittė pavadino Dalnyj (tolimas). Japonai raidę 'I' ištaria kaip 'r' tai jie užėmė tą uostą 1905 m. vadino jį Dairen.

Ištvirtinę Kinijos žemėse rusai nepasitenkino, bet pradėjo skverbtis į Korėją, kuri buvo Japonijos protektorate. Japonų suorganizuoto samokso metu buvo nužudyta labai aktyvi Korėjos karalienė, o karalius pasislėpė Rusijos ambasadoje Seoule. Rusai pasidarė lyg ir Korėjos užtarėjai, tuo tarpu įvairios rusų eksploatacinės bendrovės skverbėsi į Korėjos teritoriją išnaudoti jos turtus. Wittė perspėjo vyriausybę nelįsti į Korėją, nes tai prives prie karo su japonais, bet kadangi ir pats caras buvo tu b-vių dalininkas, tai į pavojų nekreipė dėmesio. Japonai siūlė rusams geruoju susitarti, būtent: Rusijai Mandžuriją, o Japonijai Korėją. Bet rusai nesutiko, nes jie ir taip jau buvo Mandžurijos įsigalėję. 1904 m. vasario 5 d. japonai nutraukė diplomatinis santykius ir pradėjo karą su rusais. Tas karas sustabdė rusus nuo Kinijos žemių grobimo. Kas buvo pasigrobta Wittes kyšiais, pasiėmė japonai, o ką užgrobė Muravjovas grasinimais, pasiliko rusų valdyme iki šiol.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

Member F.S.L.L.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

PARAMA VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje remti būrelis, suorganizuotas prie Lietuvių Tautinės S-gos Clevelando skyriaus, pradėjo veikti kartu su gimnazijos įkūrimu. Būrelio vadovais buvo: K. Cicėnas, Vyt. Orintas (abu mirę), St. Astrauskas ir nuo 1961 m. iki dabar Step. Nasvytis.

Nesurasta davinių kiek pasiuntė pinigų gimnazijai anksčiau tvarkę būrelio reikalus, bet Stp. Nasvytis yra surinkęs ir pasiuntęs virš 6000 dol.

Susilpnėjus St. Nasvyčio sveikatai (91 m. amž.) jis pageidavo būrelio reikalus perduoti kitam asmeniui. Skyriaus V-bos paprašytas, būrelio vadovu būti sutiko skyriaus narys Vladas Blinstrubas, visuomet paslaugus visuomeniniams reikalams. Jis perims būrelį nuo š. m. sausio 15 d. Skyriaus Valdyba dėkoja buv. vadovams ir linki sėkmės naujam.

Šia proga pageidautina,

kad Vasario 16 gimnazijos vadovybė informuotų Amerikos lietuvių visuomenę apie gimnazijos padėtį, jos ateities planus, finansinį stovį, pinigines apskaitas kompetentingų asmenų patikrinta ir t.t.

Sk. sekretorius
K. Karalis.

CLEVELANDO ŠAULIAI STIPRINA VEIKLĄ

Sėkmingesnei veiklai, augant narių skaičiumi, Clevelando šauliai persiorganizavo į dvi kuopas. Kar. Juozapavičiaus kuopos pirm. yra dr. K. Pautienis, kitos kuopos pirm. yra komp. Alfonsas Mikulskis, vicepirm. ir sekr. J. Budrienė, ižd. A. Karsokas, šaudymo sporto ir tiek. vadovas Ig. Muliolis, parengimų vadovas D. Vaičiūnas ir moterų sekcijos vadovė O. Mikulskienė.

• Dr. K. Pautienis praneša, kad gruodžio 29 d., Lietuvių namuose įvyko Clevelando Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopos pakartotinas surinkimas, kuriame buvo išrinkta kuopos valdyba: pirmininku dr. K. Pautienis, valdybos nariai M. Smelstoriū, I. Verbyla, F. Navickas, L. Kazienė ir V. Langienė.

• Apdraudos reikalais geriausių patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

KLAIPĖDOS KRAŠTO ATVADAVIMO MINĖJIMAS CLEVELANDE

Sausio 19 d., sekmadienį, 10:30 val., šv. Mišios šv. Jurgio bažnyčioje, už žuvusius ir gyvuosius šaulius bei sukilėlius. Šaulės — solistė Nora Braziulienė, vargonais pritarant Genovaitei Karsokienei, atliks pritaikintas giesmes.

MINĖJIMO AKTAS

4 val. p. p. NAUJOSIOS PARAPIJOS SALEJE.

Oficialioje dalyje ilgamečio klaipėdiečio, vaistininko KAZIMIERO MAŽONO žodis. Protokolo vykdytojas — šaulys PRANAS KARALIUS. Meninę programą atliks Chicagos Dramos Teatrų Festivalyje premijuotas ROCHESTERIO JAUNIMO TEATRAS — suvaidins Vinco Kudirkos satyrinę komediją "VIRŠININKAI".

Scenai pritaikė rašytojas JURGIS JANKUS.

Režisierius — MARTYNAS CIEMINIS.

Grimorius — STASYS ILGŪNAS.

Bilietai kainos: 2, 3, 4 dol. Pensininkams ir moksleiviams pusė kainos. Bilietai gaunami prie įėjimo.

Clevelando šauliai kviečia visus lietuvius į minėjimą atsilankyti, pasigrožėti šauniuoju jaunimo teatro vaidinimu ir pagyventi brangiosios Baltijos jūros prisiminimus.

• Salamander batų krautuvėje, 2546 Lorain Ave., vyksta batų išpardavimas.

Išparduodama pirmą kartą krautuvės istorijoje visi vaikų, moterų ir vyrų batai: reguliarūs ir žieminiai su šiltu pamušalu. Gera proga nusipirkti batus sau ar pasiuntimui į Lietuvą papigintomis kainomis.

Smulkesnes informacijas galite gauti paskambinę telefonu 241-6788. (3-4)

RINKLIAVA AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ TARNYBAI PAREMTI

V. Čyvo vadovaujamam ALKT rėmėjų skyriaus pastangomis, vietos parapijų klebonams pritarant, buvo surinkta per abi parapijas ir pasiūsta Tarnybos reikalų vedėjui kun. K. Pugevičiui, \$412.57.

Kalėdų proga, ALK Tarnyba parūpino visoms JAV ir Kanados lietuvių radijo valandėlėms juostelėn įrašytą J. E. Vyskupo Vincento Brizgio trumpą žodį.

Tarnybos paruoštas Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos vertimas anglų kalbon nr. 8 jau atspausdintas, ir šiomis dienomis siuntinėjamas visiem JAV vyskupam bei katalikų laikraščiams.

Parmoje reikalinga moteris, vyresnio amžiaus, padėti namų ruošoje. Moteris galėtų ateiti arba ir gyventi tuose pačiuose namuose. Norinti šį darbą dirbti ir susitarti dėl sąlygų, skambinti tel.: 884-4112. (4-5)

WANTED
TOOL and DIE MAKER
Part time. Must be experienced.
Age no barrier.
Call 216-771-5100
(95-3)

Aplankykite lietuvišką krautuvę Parmoje.

Geriausios maisto produktai, vietiniai ir importuoti. Didelis pasirinkimas sūrių, dešrų ir mėsos

MEAT MART INC.

Savininkas V. JANONIS

10405 Pleasant Valley & York Rd.

Parma, Ohio
Tel. 845-4935

Krautuvė atidaryta pirmad. iki ketvirtad. 9-7 v. v.
Penktad. 9-9 v. v. Šeštad. 9-6 v. v.
Sekmad. 10-3 v. p. p.

Praėjusiais metais gruodžio 14 d. Toronte susituokė torontietė Jūratė Čeponkutė su clevelandiečiu Gintautu Neimanu. Šaunias vestuves pravedė Grandinėls vadovas L. Sagys. Abu jaunieji aktyvūs lietuviškoje veikloje, tad jų vestuvėse buvo daug svečių iš Kanados ir JAV. Gintautas dirba Clevelande kaip architektas ir Grandinėls soka nuo 1956 metų. Nuotraukoje jaunieji su pamergėmis ir pabroliais. Iš kairės: Algis Rukšėnas, Teresė ir Antanas Kalvačiai, Vilija Dambrauskaitė, jaunieji Gintautas ir Jūratė Neimanai, Augustinas Idzelis, Regina ir Benediktas Čeponkai ir Vilija Baukytė.

J. Garlos nuotrauka

AUKOS DIRVAI

Atnaujinami prenumeratorių ir kitomis progomis aukojo Dirvai šie asmenys:

A. Vebeliūnas, Richmond Hill 5.00
J. Paltarokas, Chicago .. 5.00
S. Rudokas, Chicago 2.00
Chester Bogušas, Waterbury 5.00
J. Gelažius, Chicago 2.00
K. Česna, Worcester 5.00
J. Bubelis, Philadelphia 15.00
E. Noakas, Ozone Park 7.00
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, New York 50.00
P. Stankus, Hartford 4.00
K. Bačauskas, Woodhaven 2.00
J. Vigelis, Cherry Hill .. 2.00
K. Naudžius, Los Angeles 5.00

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

P. Žilinskas, Hemet 3.00
V. Liaukus, Wethersfield 2.00
J. Laurinaitis, Australia 10.00
ALT S-gos Clevelando Skyrius, Cleveland ... 25.00
E. Mikuzis, Chicago 15.00
W. Užpurvis, Largo 2.00
J. Krištolaitis, Cleveland 7.00
Iz. Vasyliūnas, Somerville 7.00
R. Vaišnys, Mount Carmel 2.00
T. Bartkus, Sarnia 7.00
G. Taoras, Pittsburgh 2.00
A. Kisieliū, Sidney 7.00
M. Jokūbaitis, Palm Beach Shores 2.00
T. Mečkauskas, Lansing .. 4.00
E. Cibas, Milton 7.00
A. Bliudžius, Detroit 7.00
J. Baublys, Detroit 5.00
V. Braženas, Ft. Myers .. 2.00
V. Rinkevičius, Detroit .. 2.00
K. Bobelis, East Dundee 12.00
A. Malakauskas, Cleveland Hts. 5.00
Waterbury 5.00
V. Gulbinas, W. Germany 3.33
V. E. Gruodis, St. Bruno 2.00
Lithuania American Republic League of Illinois, Chicago 10.00
C. Tamašauskas, Philadelphia 2.00
P. Didelis, Philadelphia .. 2.00
W. Valys, Roswell 2.00
Kasperas Radvila, Chicago \$2.00
Vaclavas Dzigas, Omaha 2.00
St. Pociulis, Kenosha 2.00
Z. Dučmanas, Wickliffe .. 2.00
K. Karalis, Cleveland 7.00
St. Baniulis, Chicago 3.00
S. Bartkus, Detroit 2.00
K. Širvinskas, Cleveland 1.00
Stasė Vaišvila, Chicago .. 2.00
A. Dilba, Philadelphia .. 5.00
A. Misiūnas, Detroit 7.00
J. Dačys, Dorchester 3.00
M. Kavolis, Dubuque 2.00
P. Švelnys, Danielson 2.00
P. Mikoliūnas, Cleveland 2.00
J. Mockus, Cleveland 14.00
V. Mažeika, Park Ridge .. 5.00
J. Stulga, Chicago 7.00
A. Rastauskas, Euclid 2.00
P. Povilaitis, Great Neck 7.00
S. Petrulis, Omaha 7.00
P. Bačiulis, Australia 2.00
P. Minkūnas, Woodhaven 2.00
Vl. Matulionis, Cleveland 3.00
LB Clevelando Apylinkė, Cleveland .. 50.00
E. Litvinas, Chicago 7.00
J. Jasinevičius, Cleveland Hts. 5.00
J. Rugienius, Detroit 7.00
J. Taruška, Waterbury .. 3.00
A. Drasutis, Oak Park .. 3.00
J. Kalvaitis, Cleveland .. 2.00
P. Kavaliūnas, Chicago .. 5.00
L. Raslavičius, Elk Grove Village 2.00
V. Petrauskas, N. Chicago 2.00

Visiems aukojusiems nuo širdžių dėkojame.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRĄ DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandose suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

1975 METŲ SUTIKIMAS PAS CHICAGOS NEOLITUANUS

Kaip anksčiau, taip ir šiais metais Chicago neolituanų padalinio valdyba, vadovaujama kol. Algio Jonušo, suruošė Naujų 1975 Metų sutikimą Lietuvių Tautinių namų salėje. Pirmininko dėka, salė buvo labai skoningai išpuošta, kurioje susirinkę svečiai gana nuotaikingai jautėsi. Neolituanų naujų metų sutikimus publika mėgsta ir visuomet pripildo pilną salę. Nuo ponių puošnumo neatsiliko ir vyrai. Ponia Paulienė pagamintais valgiais visi gerėjomes. Namų administratorius kol. Br. Kasakaitis jau gerokai susigyvenęs su namų bizniu ir jaučia žmonių skonių kaip reikia publiką pavaišinti. Besivaišinant priartėjo ir 12 val. Padalinio pirm. kol. A. Jonušas tarė trumpą žodį ir Korp! Neo-Lithuania orkestrui grojant sugiedotas Tautos Himnas ir Gaudeamus. Su šampano taurėmis prasidėjo sveikinimai ir linkėjimai. Šių metų sveikinimai ir linkėjimai daugiausia sukosi apie geros sveikatos buvimą, o visa kita girdi ateis savaime. Teisin-

gi linkėjimai. Sveikata brangiausias žmogaus turtas.

Keičiasi laikai o su juo ir žmonės. Šiais metais pirmą kartą pasigėsta vyresniųjų kolegų dalyvavimo, kurie eilė metų taip gausiai dalyvavo naujų metų sutikime. Šiais metais dominavo vidurinioji ir jaunesnioji karta. Kol. Algio Modesto vadovaujamas neolituanų orkestras linksmino svečius iki poryčio. Visa publika buvo geroje nuotaikoje.

Linkėtina, kad ši Korp! Neo-Lithuania naujų metų sutikimo tradicija būtų tęsiama ir toliau. (jj)

NAUJA PAZINTIS SEKMADIENIO POPIETĖSE

Lietuvių Moterų Federacijos Chicago Klubas ir Lietuvių tautinių Namų rengiamos sekmadienių popietės Chicagoje ligšiol savo programose išskyrė asmenis, moteris ir vyrus čikagiškius, iškiliau pasireiškusių kūrybiniame lietuviškame kelyje. Šių 1975-jų metų žiemos sekmadienių programos pasukamos į naują sritį, siekiant popietė dalyvius supažindinti su

lietuvių moterų junginiais, jų savitomis organizacijomis, uždaviniais ir darbais.

Pirmoji tokia popietė rengiama tautiniuose namuose (6422 So. Kedzie Ave.) bus sekmadienį, sausio 19 d., 3:30 val. p. p. Tema — Lietuvos Dukterų Draugija. Popietės metu bus susipažinta su šia veiklia mūsų moterų organizacija, josios uždaviniais bei darbo priemonėmis ir metodais. Šiais klausimais besidomintieji čios maloniai kviečiami popietėje dalyvauti. (mv)

• Ateities redakcija persikelia iš Toronto į Chicago. Dabartinis redaktorius, kun. J. Staškevičius, baigė savo darbą su paskutiniu 1974 metų numeriu ir kun. K. Trimakas, naujosios redakcijos koordinatorių, perėmė darbą š. m. sausio 1 dieną. Naujosios redakcijos adresas: Kun. K. Trimakas, ATEITIS Redakcija, 850 Desplains Ave., Apt. 409, Forest Park, Ill. 60130.

PAŠTININKŲ SUSIRINKIMAS CHICAGOJE

Gruodžio 22 d. p. Repšių namuose susirinko daugiau 40 žmonių buv. paštininkų ir svečių.

Susirinkimą pradėjo pirmininkas J. Tijūnas pasveikino visus su Kalėdų šventėmis ir linkėjo laimingų Naujų metų. Mirusieji paštininkai pagerbti minutės susikaupimu. Pirm. J. Tijūnas paskaitė sveikinimus buv. paštų valdybos direkt. V. Biručio ir buv. Lietuvos geležinkelio valdybos eksploatacijos direkcijos viršininko A. Laukaičio. Balso direkt. J. Mackevičius sveikino ir dėkojo už auką. J. Tijūnas supažindino su nuveiktais darbais 1974 metais. Turėta keleta valdybos posėdžių, viena gegužinė, kuri puikiai pasisekė ir šios dienos susirinkimas prie Kūčių stalo. Vincas Kuliešius iš valdybos pasitraukė. Kiti visi susirinkimui prašant pasiliko: pirm. J. Tijūnas, vicepirm. O. Kapteinis,

Chicago paštininkai prie kūčių stalo. M. Nagio nuotr.

sekr. St. Cicevičienė, kasin. J. Pocius, įvairiems reikams K. Repšys. Kontrolės komisija: J. Indriūnas, R. Nemickas ir A. Balčiūnas. J. Tijūnas priminė, kad pelnas kiekvienais metais paskirstomas spaudai ir kultūrinėms organizacijoms. Susirinkimas nutarė paskirti ir šiais metais, būtent:

Spaudai: Draugui, Naujienoms, Dirvai, Radijo programoms Margučiai, Sophia Barcus, Lietuvių Televizijai, Daužvardžio fondui, Balfui ir Brazinskams, visiems po 10 dol.

Pasibaigus susirinkimui prasidėjo Kūčios. Kun. J. Juozevičius sukalbėjo maldą, visi pasidalino lauždami plotkeles ir prasidėjo Kūčių vaišės. Puikiai paruošti ir papuošti stalai gausiais įvairiais maisto patiekalais, pagamintais mūsų mielosios šeimininkės K. Repšienės. Baigiantis vaišėms prasidėjo meninė dalis, vadovaujant muz. N. Kuliui, sugiedotos kalėdinės giesmės, visi dalyviai įsijungė sutartinai į šventiškas giesmes. Br. Variakojienė padeklamavo savo sukurta eilėraštį "Dievo pasiuntinys". Taip gražiai buvo praleistos kelios valandos prie Kūčių stalo. Pirm. J. Tijūnas padėkojo p. Repšienei už puikiai paruoštą Kūčių stalą, dėkojo muz. N. Kuliui už pravestas giesmes ir Br. Variakojienei už puikiai pritaikintą tai dienai eilėraštį.

Adomas Didžbalis

• "Eglutės" laikraščio sidabrinių sukaktuvių proga š. m. spalio 17-26 d.d. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, įvyks laisvojo pasaulio lietuvių iki 14 metų amžiaus dailės piešimo ir tapybos paroda. Tokio didelio pobūdžio paroda rengiama pirmą kartą. Kūriniai neįrengiami ir gali būti įvairaus dydžio prisiunčiami iki birželio 15 d. su sekančia informacija: vardas ir pavardė, gyvenamoji vietovė ir amžius. Dalyvio mokestis \$3.00 prisiunčiamas kartu su darbais bus panaudotas įrengimui ir gražinimo išlaidoms. Premijos bus skiriamos pagal amžių.

Tėvai ir lituanistinių mokyklų mokytojai yra prašomi vaikučius paskatinti tapyti, pašyti, geresnius darbelius atrinkti ir nedelsiant pasiųsti parodos rengimo komisijos pirmininkei Grassildai Meiluvienai, 4525 So. Rockwell Ave., Chicago, Ill. 60632.

LB SPAUDOS VAJUS

• LB Brighton Park Apylinkė, vadovaujama Juozo Šlajaus, Spaudos Vajumi savo ribose rūpinis iki metinio susirinkimo.

• Dr. E. Lenkauskas, LB Tarybos narys iš Cleveland, Ohio, Krašto Valdybai atsiuntė 3 naujas prenumeras mūsų spaudai.

• Dr. S. Baly, Grand Rapids Apylinkės Garbės pirmininkas, vajas dėka surado tris naujus prenumeratorius Dirvai (J. Mikužienė, P. Seniūnienė ir F. Šimukėnaitė). Tarp kitko, dr. Baly primena šūkį, kuris Nepriklausomoje Lietuvoje buvo laimėjęs premiją — "Laukiniai žmonės laikračių neskaito".

• Gauta prenumerata Dirvai iš K. Špakausko gyvenančio Philadelphijoje per spaudos platintoją Danutę Surdenaitę.

• Pranas Lekutis, iš Muskegon, Mich., atsiuntė LB Krašto V-bai \$10.00 auką Dirvai. Pranas yra vienas iš Lito Investavimo klubo narių Grand Rapids, kuris finansiniai dažnai remia lietuviškus reikalus.

• Putinas Mašalaitis, iš Wayne, Pa. paaugojo \$5.00 Dirvai paremti per spaudos platintoją Aušrą Gečytę. (rė)

EXPERIENCED JOB SETTERS

To set up and operate on drill presses including tappers, multispinde and radial. Must be able to work either shift.

APPLY OR CALL MR. D. HAUSER AT

313-543-7510

BENDIX CORP.

FILTER DIVISION

434 W. 12 Mile Rd.

Madison Heights, Mich.

An Equal Opportunity Employer M/F

(95-2)

P A D Ė K A

Mirus mūsų mylimam vyrui ir Tėvui,

JULIUI SMETONAI,

norėtumėm išreikšti gilią padėką visiems dalyvavusiems laidotuviuose, pareiškusiems užuojautą, papuošusiems laidotuvių namus gėlėmis, atvažiavusiems velionį pagerbti iš kitų miestų ir kitaip atsiliepusiems į mums taip skausmingą įvykį.

Visiems prisidėjusiems prie gražaus atsisveikinimo su velioniu laidotuvių namuose, klebonui kunigui B. Ivanauskui už maldas, Jaunučiui Nasvyčiui už atsisveikinimo pravedimą, Julijui Kazėnui ir Ramovėnų chorui už giesmes, organizacijų atstovams už kalbas ir organizacijoms už dalyvavimą; Amerikos Lietuvių Tautinei Sąjungai, Vilties Draugijai, Korporacijai Neo-Lithuania, Amerikos Lietuvių Tarybai, Clevelando Lietuvių Bendruomenei, Šaulių Sąjungai, Skautams, Konservatorių Klubui, Teisininkų Draugijai, Karių Ramovėi, John Birch Society, teisėjui Blanch Krupansky, velionies kolegoms advokatams, visiems ėjusiems garbės sargybą ir visiems, gausiai atsilankiusiems į laidotuvių namus.

Šv. Jurgio parapijos klebonui kunigui B. Ivanauskui ir jo asistentams kunigui Čekavičiui ir jėzuitui, buvusiam John Carroll universiteto teologijos profesoriui tėvui La Plante už taip iškilmingas tradicines gėdulingas mišias ir visas laidotuvių apeigas, taip kunigui Kidykui, S. J., ir kunigui Ščepniskui.

Vargoninkui Pranui Ambrazui, Ramovėnų chorui, solistams Norai Braziulienei, Vytautui Matulioniui ir smuikininkui Boris Chalip už puikią muziką, grabnešiams, suteikusiems velionii paskutinį patarnavimą.

Uršuliečių kongregacijos motinai seseriai Anuncijatai, Uršuliečių kolegijos prezidentei seseriai Kenan ir visoms seselėms uršulietėms dalyvavusioms laidotuvių namuose ir gėdulingose mišiose ir visiems, gausiai susirinkusiems palydėti mūsų brangųjį velionį į amžiną poilsio vietą.

Ponioms už vaišių organizavimą ir dosniai suneštas gėrybes į paskutinį susirinkimą po laidotuvių.

Dirvai už gražius straipsnius apie velionį, taipgi Draugui, Laisvajai Lietuvai ir Naujienoms (ypatingas ačiū a. a. Juliaus ištikimam prieteliui Petriui Stravinskui) ir kitiems lietuviškiems laikraščiams.

"Tėvynės Garsų radijui ir jo vadovui Juozui Stempužiui už lietuvių visuomenės painformavimą apie a. a. Juliaus Smetonos mirtį ir apie gražius atsiliepiumus apie velionį.

Visiems raštu pareiškusiems užuojautą: Clevelando merui Ralph Perks, vyskupui Vincentui Brizgiui, Lietuvos diplomatinės šefui Stasiui Lozoraičiui, Lietuvos Atstovui Washingtono Juozui Kajeckui, gen. konsului Anicetui Simučiai, konsulei Juzei Daužvardienei, prelatui Balkūnui, profesorui Juozui Žilevičiui, diplomatams, dvasiškiams ir visiems mieliems draugams už vis tebeplaukiančias užuojautas iš viso pasaulio, tolimiausių kampų. Ir ypatinga padėka Clevelando skautininkams-skautininkėms, Clevelando Lietuvių Bendruomenės Valdybai, Clevelando ir kitų miestų lietuviams taip gausiai ir geraširdiškai mus apdovanojusiems. Galima drąsiai sakyti, kad Julius Smetona buvo palaidotas į mylinčios lietuviškos visuomenės lėšomis.

Juliaus Smetonos netikėta mirtis nepaprastai suartino mus visus, išblaškytus po visą pasaulį, o jo stipri dvasia tęsė mums tvirtybės kovoti už mūsų visų mylimos tėvynės laisvę.

Giliai dėkingi visiems brangiems tėvynainiams

BIRUTĖ SMETONIENĖ IR SŪNŲ
ANTANAS, JUOZAS, VYTAUTAS

Maloniai kviečiame Jus ir Jūsų prietelius atsilankyti į

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS CHICAGOS, EAST CHICAGOS
IR CICERO SKYRIŲ RENGIAMĄ

DIRVOS VAKARĄ-BALIŲ

1975 M. VASARIO 1 D., LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ PASTOGEJE,
6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje. Pradžia 7:30 val. vak. Įėjimas asmeniui 10 dol.

Vietos užsakomos tel. 476-6341 (Kremerienė) arba 434-7270 (Valiukėnienė). Meninę vakaro programą atliks dainininkė Natalija Aukštuolienė ir East Chicagos vyrų oktetas, vadovaujamas muziko Antano Giedraičio. Šokiams gros jaunimo orkestras Vytis. Vakaro pelnas skiriamas DIRVAI.

RENGEJAI

A. + A.

EDVARDUI MICKŪNUI

mirus, jo žmoną BIRUTĘ, sūnų EDMUNDĄ, jo tėvelius, brolius ir jų šeimas, nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

L. D. Gutauskai,
E. E. Kudabai,
V. S. Panavai,
V. J. Pilkauskai

1975 m. sausio 13 d. sueina dveji metai kai mirė mūsų mylima žmona ir motina

A + A

MARIJA JANSONIENĖ.

Jos mirties atminimui šv. Mišios už jos vėlę bus atnašaujamos sausio 12 d. 10 val. Osterville ir šv. Petro South Bostono lietuvių kat. bažnyčiose ir Romoje.

Visus gimines ir prietelius prašome savo maldomis pagerbti a + a Marijos atminimą.

Giliame liūdesy

vyras Eduardas iš Cape Cod,
sūnus Julius su šeima iš Pocono, Pa.
anūkė Rita su šeima iš San Diego, Cal.

